

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ОТЕЦ ПАИСИЙ" - гр. Кнежа, ул. "Паисий Хилендарски" № 26,
тел. 0894762670, пощенски код 5835, e-mail: ou_paisii@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Директор: инж. Юли Горнишки

П Р А В И Л Н И К

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2022/2023 ГОДИНА
Актуализиран със заповед на Директора № 43/13.09.2022... година

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

РАЗДЕЛ I

Чл.1 Настоящият правилник е разработен в съответствие с изискванията на Наредба № РД-07-2/16.12.2009 г., ДВ бр.102 от 2009г. поправена ДВ бр.4 от 2010 г. за изискванията за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на Народната просвета на МОН и определя изискванията за безопасни условия на възпитание , обучение и труд.

Чл.2 Правилникът се отнася за всички работници и обучавани в учебното заведение-педагогически и непедagogически персонал и ученици, както и за лицата, които по различни поводи се намират в учебната сграда.

Чл.3 Отговорност за изпълнението на правилника носи ръководството на училището в лицето на директора.

РАЗДЕЛ II

ПРАВА , ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТ НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА И УЧАЩИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ И СПАЗВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

Чл.4 Директорът на училището:

/1/ Отговаря за цялостното изпълнение на изискванията на ПВР в училището, по други действащи нормативни документи , указания и заповеди от МОМ по въпроси на охраната на труда.

/2/ Създава условие за опазване на живота, предпазване от риск и укрепване здравето на учащите се и работещите в училището.

/3/ В съответствие с Наредба № 3/27.07.1998 г. за функциите и задачите на длъжностните лица и на специализираните служби в предприятията за организиране изпълнението на дейностите, свързани със защитата от професионалните рискове и превенция на тези рискове, възлага на длъжностното лице координацията и контрола по осигуряването на безопасни условия на труд.

/4/ Изисква и осигурява медицински преглед на учащите се при постъпването им в учебното заведение. Организира заедно с медицинското лице на училището провеждането на всички видове здравни мероприятия и поддържането на реда и хигиената в сградата, общежитието , учебното хале и двора.

/5/ Упражнява контрол по прилагане и спазване на изискванията за провеждане на инструктажите и обучението по БХТ и ППО.

/6/ Осигурява към длъжностните характеристики на служителите от училището да се впишат конкретните им задължения за осигуряване на безопасни условия на труд / Наредба № 3/27.07.1998 г../

/7/ Осигурява изготвянето на инструкции за правилна и безопасна работа с отделните машини, апарати и съоръжения за учебните кабинети, лаборатории и работилници, съответстващи на нормативните изисквания и съобразени психологическите особености на учащите се и липсата на трудови навици.

/8/ Отговаря за пожарообезопасяването чрез спазване на действащите норми, правилници, наредби и предписания.

/9/ Осигурява необходимото противопожарно оборудване и мястото на разполагането му.

/10/ Ежегодно докладва пред педагогическия съвет за състоянието по БХТ и ППО за причини, довели до трудови злополуки и предприетите мерки за отстраняването им.

/11/ Изисква от учителите по физическа култура и спорт, физика и химия да поставят на видни места инструкция за безопасна работа.

/12/ През време на учебните занятия по всички предмети не допуска възлагане на несвойствени за учащите се работи.

Чл.5 Отговорник по БХТ в училището е Помощник-директора по УПД

/1/ Изпълнява заедно с директора целия обем от задължения свързани с организирането, ръководството и управлението на дейността по охрана на труда в процеса на учебната работа с учениците.

/2/ Създава условия чрез пълното обезопасяване на машините, уредите, апаратите, инсталациите, уредбите и осигурява спазване по всички работни места нормативните изисквания за безопасна работа.

/3/ Съдейства и контролира редовното и правилно провеждане на инструкциите за безопасна работа на учащите се.

/4/ Спира работата на машини, уреди и други когато не са обезопасени според действащите правилници и норми или съществува непосредствена опасност за живота и здравето на учениците.

/5/ Съвместно с медицинско лице на училището извършва периодичен контрол в учебните кабинети, физкультурния салон и др. за санитарно -хигиенното състояние на учебните места, правилното действие на вентилационните уреди, отоплението, осветлението, шума, физическото натоварване, продължителността на учебния работен ден и др. При забелязани нарушения или недопустими отклонения от установените норми в областта на охраната на труда предприема мерки за отстраняването им или информира Директора за решение.

/6/ Грижи се за осигуряването на наличие на необходимите нормативни документи, регламентиращи изискванията свързани с безопасното провеждане на учебния процес.

/7/ Осигурява снабдяването с необходимите годни и безопасни инструмента, съоръжения, противопожарни уреди и др.

/8/ Изпълнява в срок заповедите на Директора и предписанията на контролните органи за отстраняване на допуснатите нарушения по БХТ и ППО. Пряко ръководи мероприятията за подобряване условията на работа, за отстраняване

и недопускане на причини, водещи до трудови злополуки и професионални заболявания.

/9/ Следи за наличността и изправността на пожарните съоръжения. Не допуска използването им за други цели освен за гасене при запалване или пожар.

/10/ Организира провеждането на противопожарна подготовка на педагогическия и непедagogическия персонал в училището с изучаване на изискванията по противопожарна охрана и правилата за използване на наличните средства за гасене, с периодични проверки на знанията.

/11/ Следи за състоянието на проходите за евакуация, за правилата експлоатация на отоплителните съоръжения и електрическите инсталации и уреди и спазване на противопожарните норми.

/12/ Организира за учениците обучение по противопожарни знания и подготовка в рамките на обучението по гражданска защита и безопасност на движението.

/13/ Осъществява от името на директора координация в работата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд за щатния персонал и учениците за предпазване от рискове и укрепване здравето на учениците.

/14/ Провежда начален инструктаж по БХТ и ПО по утвърдени програми с:

- Всички новопостъпващи в учебното заведение служители и работници преди допускането им до работа се инструктират от заместник Директора по УПД.

Заместник директора по УПД - извършва периодичен инструктаж на целия персонал на всеки шест месеца.

/15/ Организира и участва в разработването на инструкции за безопасна работа в помещенията-кабинети, ремонтна работилница машини и уреди и др. подготвя предложения за утвърждаване на конкретни задължения за осигуряване на безопасни на труд на местата - изпълняващи се трудови и учебни дейности.

/16/ Участва заедно с медицинското лице на училището в извършването на периодичен контрол за санитарно -хигиенното състояние на всички помещения, отделай работни места и района на училището.

/17/ Изисква и контролира осигуряването на:

- Необходимите работни и специални облекла, лични предпазни средства и периодичните им изпитвания.
- Периодична проверка за техническото състояние на ръчните и преносими ел. инсталации и уреди, проверките от ел. техника се отразяват в дневник.
- Води ревизионната книга за вписване на констатации и предписания на контролните органи по охрана на труда.
- Разследва причините за станалите злополуки и води книгата за регистриране на актовете за тях. Участва задължително при разследване на аварии, пожари, смъртни и тежки злополуки.
- Участва в проверките извършвани от контролните органи на главната инспекция по труда и други държавни органи, осъществяващи общ или специализиран контрол по трудово законодателство.

- Извършва самостоятелни проверки по БХТ и ПО на всички работни места. Съставя протоколи за констатации с които запознава директора и предлага мерки за отстраняване на констатираните нарушения.
- Осъществява връзка с регионалните органи на ГИТ, МЗХ и МВР , относно цялостната организация на работа по БХТ и ПО в учебното заведение.
- Дава предложения за подобряване условията на труд.

Чл.6 Завеждащият "Личен състав"

/1/ Организира своевременното приемане и изготвяне на необходимите документи свързани с възникването, и прекратяването на трудовите правоотношения в съответствие с разпоредбите на трудовото законодателство.

/2/ Изготвя "лично досие" и съхранява в него необходимите документи за всеки работник и служител (трудов договор, длъжностна характеристика, заповеди, данни за образование, правоспособност и квалификация., служебна бележка по образец от Наредба за инструктажа за допускане на обучение по въпросите на БХТ и ПО в звеното където ще работи лицето и др.)

/3/ Връчва на лицето срещу подпис екземпляр от длъжностната характеристика за длъжността на която ще работи.

/4/ Обезпечава издаването на удостоверения и справки за настоящата и миналата трудова дейност на работниците и служителите.

/5/ Издава и попълва трудовите книжки с необходимите дати и води установената за тях документация.

/6/ Подготвя документите необходими за отпускане на пенсия на работниците и служителите и техните семейства и ги предоставя на органите за социално осигуряване.

Чл.7 Задължения на педагогическия персонал и непедagogическия персонал:

/1/Задължения на класните ръководители.

1.1. Запознават всички ученици с Инструкцията на учениците за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд в училище, насоки за работа на системата на училищното образование през учебната 2022 - 2023 година в условията на covid-19 срещу подпис. Началният инструктаж се извършва в началото на учебната година, а периодичния - три пъти през годината:

Начален инструктаж

- със започване на I-вия учебен срок- /начален инструктаж/

Периодични инструктажи

- преди всяка ваканция /коледна, между сročна, пролетна и лятна/

- в началото на II-рия учебен срок

Извънредни инструктажи

- съгласно заповеди на МОН и РИО-Плевен

- по предписание на контролните органи

1.2. Часовете по защита при бедствия се провеждат от класните ръководители в часа на класа.

1.3. В процеса на обучението се изучават и плана на училището за защита на учениците при бедствия, аварии, катастрофи, пожари и евакуационната система на училищната сграда.

1.4. След провеждане на инструктажа класните ръководители попълват всичко необходимо в съответната книга за инструктаж . Инструктажа се заверява от пом. директора.

/2/ Задължения на учителите по информатика.

2.1. Да поддържат в изправност наличната техника в помещението в което работят.

2.2. Изготвят инструктаж на учениците за работа в кабинета.

2.3. Запознават всички ученици със съответния инструктаж и възможните последици при неспазване на изискванията за безопасност или работа с неизправни уреди.

2.4. След провеждане на инструктажа да попълнят всичко необходимо в съответната книга за инструктаж.

/3/ Задължения на учителя по физическо възпитание /Физкултура/ за осигуряване безопасността на учениците.

3.1. Да изисква, устройва и обзавежда салона и площадката за физкултура със здрави, изправни и сигурно поставени /закрепени/ уреди, гимнастически постелки, подвижни съоръжения за отскоци, масивна настилка на площадката /асфалт/ и др.

3.2. Да полага грижи за поддържане на уредите в изправно състояние. Особено внимание да обръща на крепителите елементи /винтове, болтове, скоби, обтегачи, възли и др./.

3.3. Ежедневно, преди започване на занятията по физкултура, да извършва оглед и проверка за състоянието на всички уреди и съоръжения, които се ползват.

3.4. Да не допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност за злополука, или да се играе без гимнастически постелки.

3.5. Да поддържа ред и последователност при изпълнението на упражненията особено тези, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и крият опасност от сблъсквания, падане при разсейване на вниманието или уплаха.

3.6. Да следи за физическото и психическото състояние на учениците и при наличие на отклонения от нормалното, да не изисква изпълнение на трудни елементи.

3.7. При хвърляне на уреди да съблюдава да няма хора на мястото около падението.

3.8. Да осигурява местата за физическо възпитание да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температура, чистота на настилка, разположение на уредите и др.

3.9. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщава на директора на училището.

3.10. Баскетболните табла, ханбалните и футболни врати, волейболните колони и др. трябва да бъдат закрепени здраво или стабилизирани сигурно.

3.11. Траповете за скачане трябва да бъдат дълбоко разкопани.

3.12. Не се допуска учениците да играят самостоятелно без наблюдение на учител.

3.13. На момичета, ненавършили 15 годишна възраст, не могат да се възлагат физически упражнения, които могат да увредят или да причинят деформация на органи в областта на малкия таз.

/4/ Учителите по физика и химия провеждащи обучение (лаборатории и практически упражнения и др. подобни) в съответния кабинет са длъжни :

4.1. В началото на срока , преди започване на обучението в кабинета и лабораторията да проведе по утвърдената програма необходимият начален(общ) инструктаж, като попълва пълно и точно всички графи.

В инструктажа особено внимание да обръща на поведението, което трябва да спазва по време на работа в кабинета и лабораторията.

4.2 Да запознава учениците с възможните последици в случай на неспазване на изискванията за безопасност или работа с неизправни уреди.

4.3. Да изготвят и заверят при Директора инструкция за безопасна работа в кабинета, която окачва на видно и достъпно за четене място.

4.4. Да обучава учениците на правилата и безопасно провеждане на опитите и практическите занятия. Да дава ясни и недвусмислени указания и нареждания за безопасна работа в кабинета ,лабораторията.

4.5. Преди започване на занятие свързано с опити, предварително да попълни всичко необходимо в работната тетрадка за инструктаж по БХТ и ПО. Да провери състоянието и подготви уредите, материалите, приборите, работните места, предпазните средства и всичко друго необходимо за безопасна работа.

В самото начало на учебния час да направи необходимия инструктаж на учениците по въпросите отразени в работната тетрадка за правилното и безопасно провеждане на опитите.

4.6. През време на работата в кабинета да наблюдава и следи постоянно за действията на учениците и състоянието на ползваните уреди и материали. При забелязване на неизправности в тях, незабавно да ги изключи от действие.

При неспазване на изискванията за безопасност от страна на учениците да взема съответните мерки, включително и отстраняване от дейност.

4.7. Да създава навици в учениците сами преди започване(и през време) на работата, внимателно да огледа състоянието на ползваните уреди, химикали и друго обзавеждане, което ползват. При забелязване на нередности незабавно да уведомяват.

4.8. Отговаря за безопасното протичане на лабораторните занятия.

4.9 Да включва и изключва напрежението за работните ел. табла и контакти, само след съблюдаване на мерките за сигурност.

4.10. Строго да спазва нормативните документи за допустимите количества-материали и условията на съхранение в кабинета.

4.11. Да не допуска оставяне на ученици в кабинета без присъствие на учител.

4.12. При злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщава за това на директора на училището.

/5/. Задължения на непедagogическия персонал:

5.1. Непедagogическият персонал при изпълнение на своите задължения се задължава да спазва установените в Република България правила, норми и изисквания за безопасна работа по работните им места с цел опазване на здравето на учениците и целия колектив.

5.2. Непедagogическият персонал се задължава да спазва правилника за противопожарна охрана.

5.3. Непедagogическият персонал се задължава да следи за техническото състояние на ел. уредите. При неизправност да не работят с тях и да уведомят ръководството.

5.4. Непедagogическият персонал се задължава при експлоатация на ел. уреди да не допуска:

използване на нестандартни и неизправни ел. уреди нарушаване на инструкциите за експлоатация на ел. уреди от предприятията - производител и да не оставя без наблюдения включените в ел. мрежата ел. уреди

5.5. Непедagogическият персонал се задължава да подsigурява санитарно-хигиенното състояние на училището в съответствие с изискванията на РИОКОЗ.

Чл.8 Всички учители които водят групи ученици на екскурзии, лагери, излети, посещения с учебна цел и други отговарят за опазване живота и здравето на участниците в групата.

/1/. При организиране на извънучилищни дейности с учениците (екскурзии, походи и др.) да ги инструктира за възможните опасности и ги предпази.

/2/. Да организира груповото придвижване на учениците като пешеходци или пътници в транспортни средства по пътищата съгласно изискванията на Закона за пътищата.

Чл.9 Задълженията на учениците по време на провеждане на практически и лаборатории упражнения:

/1./ Да изслушват внимателно инструктажа от учителя за правилното и безопасно провеждане на занятието.

/2/. Учениците от групата да се подписват в Инструктажната тетрадка по БХТ и ПО с което удостоверява, че са запознати с правилата и изискванията за безопасност, че се задължават най-стриктно да ги спазват.

/3/. През време на занятията да спазват и изпълняват всички дадени им указания, най-вече при действия, когато са ангажирани две и повече лица.

/4/. Преди да напуснат кабинета да предадат на учителя всички ползвани материали и уреди, да се почистят работните места.

/5/. При злополука заедно с учителя, веднага да се вземат бързи мерки за оказване на необходимата помощ на пострадалия.

/6/. На учениците строго е забранено: самоволно до извършват дейност , която не

- е свързана с провеждано занятие
- да извършва поправки на уреди
  - да разхвърля предмети безразборно около мястото на работа

Чл.10 Всички работници и служители в училището са длъжни:

/1/ Да изискват при постъпване на работа в училището да се запознаят с настоящия правилник и специфичните за длъжността им изисквания по БХТ и ПО, насоки за работа на системата на училищното образование през учебната 2021 - 2022 година в условията на covid-19 както и да ги спазват.

/2/.. Като учители(класни ръководители) носят отговорност за спазване на инструкциите по БХТ и ПО при провеждане на обучение и извънкласните дейности с учениците.

ГЛАВА В Т О Р А

УСЛОВИЯ, ИЗИСКВАНИЯ И ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНО И ЗДРАВΟΣЛОВНО ПРОВЕЖДАНЕ НА ВЪЗПИТАНИЕТО, ОБУЧЕНИЕТО И ТРУДОВАТА ДЕЙНОСТ

Чл.5 В кабинетите и лабораториите по химия и физика и други е наложително наличието на резервно осветление.

РАЗДЕЛ I

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МАШИНИ, СЪОРЪЖЕНИЯ И РАБОТНИ МЕСТА ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА МЕХАНИЧНО ОБЕЗОПАСЯВАНЕ НА МАШИНИТЕ, СЪОРЪЖЕНИЯТА И РАБОТНИТЕ МЕСТА ЕЛ.ОБЗАВЕЖДАНЕ И ЕЛЕКТРОБЕЗОПАСНОСТ

Чл.12. Машините, съоръженията и работните места в лаборатории и кабинети трябва да бъдат напълно безопасни, съгласно изискванията на действащите правилници и нормативни документи за съответните дейности и видове работа.

Чл.13 За всяка машина трябва да има окачена на видно място инструкция за безопасна работа от преподавателя.

Чл.14 Състоянието на изолацията и сигурността на електро обезопасяването трябва да бъдат проверявани най-малко два пъти в годината от техническо лице.

Чл.15 Кабинетите и лабораториите по химия ,физика и др. трябва да има в непосредствено съседство хранилище.

РАЗДЕЛ II

ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

Чл. 16 Към всички помещения и водоизточници по всяко време трябва да има свободен достъп. Пътищата , проходите и входовете да бъдат в изправност освободени

от материали, а през зимата почистени от сняг.

Чл.17 Евакуационните пътища са стълбища, коридори и др., които осигуряват безопасно и свободно движение на хора към изходите.

Чл.18 В учебните стаи масите и столовете трябва да са разположени така, че изходите да бъдат свободни.

Чл.19 Всички учебни помещения трябва да са осигурени с противопожарно оборудване по вид и количество съгласно ДСТИ и съгласувано с противопожарните органи.

Чл.20 На територията и в помещенията на училището да се поддържа чистота. Всички горими отпадъци и смет да се изнасят своевременно.

Чл.21 При провеждане на масови мероприятия с ученици задължително присъства представител на ръководството на училището, който следи и отговаря за спазване на всички правила по противопожарна охрана.

Чл.22 При провеждане на масово мероприятие е забранено:

/1/. Осъществяване на светлинни ефекти и др. подобни, които могат да причинят пожар.

/2/. Да се гаси напълно светлината в помещението.

/3/. Разполагане на мебелите в помещението така, че да не затрудняват бързото му напускане.

РАЗДЕЛ III

РАБОТНО ОБЛЕКЛО И ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА

Чл.23 Работното облекло и личните предпазни средства са инвентар на предприятието и се отчитат като стоково-материална ценност, малоценен и малотраен материал.

Чл.24 Специалното работно облекло и личните предпазни средства се предоставят на работниците и служителите при извършване на работи, за които се изисква тяхното използване.

РАЗДЕЛ IV

ПРАВИЛА И ИЗИСКВАНИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА В УЧЕБНИТЕ КАБИНЕТИ И ЛАБОРАТОРИИ, С МАШИНИ, СЪОРЪЖЕНИЯ, ИНСТРУМЕНТА ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.25 Учебните кабинети, лабораториите, салона за физическа култура и спорт трябва:

III. Да бъдат помещения с благоприятен условия за работа, като осигуряват минимално напрежение на нервната система и сърдечно-съдовата дейност на ученика, ще се намалява умората, а оттам и опасността от злополуки.

/2/. Да отговарят на санитарно-хигиенните изисквания по отделяйте фактори - микроклимат, осветление, естествено и изкуствено, вредни вещества, шум и вибрации.

/3/. Да бъдат напълно механично, електро- и пожарообезопасени.

Чл.26 /1/ При провеждане на занятия в училищните кабинети учителите по физика, химия, физическо възпитание и спорт да спазват изискванията по безопасна

работа, регламентирани в съответните инструкции и да запознаят учениците с тях.

ГЛАВА ТРЕТА

ИНСТРУКТАЖИ И ОБУЧЕНИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТТА, ХИГИЕНАТА НА ТРУДА И ПРОТИВОПОЖАРНАТА ОХРАНА

Чл.27 /1/ Всеки работник или служител, който постъпва на работа в училището независимо от неговата подготовка, образование, квалификация и трудов стаж по същата или по друга професия, се допуска на работа само след като бъде подробно инструктиран по БХТ и ПО съобразно специфичните условия в училището.

Чл.28 На инструктаж подлежат и всички ученици в училището.

Чл.29 Установени са следните видове инструктажи:

/1/ НАЧАЛЕН -дава общи знания по правилата и изискванията на БХТ и ПО и дава указания за поведението, което трябва да се спазва в училището и неговия район за предпазване от наранявания или увреждания.

/2/.НА РАБОТНОТО МЯСТО -практически се запознава работника, служителя, ученика с конкретните изисквания преди да им бъде възложена самостоятелна работа.

/3/ ПЕРИОДИЧЕН - с цел поддържане и допълване на знанията по БХТ и ПО.

/4/ ЕЖЕДНЕВЕН - в началото на учебния час или по темата, която предстои да се разглежда с практически опит.

/5/ ИЗВЪНРЕДЕН - когато са налице извънредни ситуации- смърт, тежка трудова злополука, по препоръка на контролен орган, по преценка на директора и др.

Чл.30. Директорът с писмена заповед в зависимост от характера на изпълняваната работа, конкретните условия и т.н. създава организация за цялостното провеждане на видовете инструктажи, техния обхват , продължителност, тематика и програми, както и длъжностните лица, които ще ги провеждат.

Чл.31 Извършването на инструктажи по БХТ и ПО се документира от лицето, провело инструктажа в съответната книга за (общ) начален инструктаж и работна тетрадка за инструктаж преди провеждане на практическо занятие(опит). Същите се съхраняват от лицето провело инструктажа.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА КОНТРОЛ ВЪРХУ ДОСТЪПА НА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА В РАЙОНА НА УЧИЛИЩЕТО

Чл.32 Директора осъществява строг контрол върху достъпа на моторни превозни средства в учебния имот

/1/ ЗАБРАНЯВА влизането и паркирането на моторни превозни средства на територията на училището, с изключение на автомобили, осигуряващи условия за осъществяване на образователно-възпитателния процес или дейността на трети лица, с които училището е в договорни отношения.

/2/. ДОПУСКА ПАРКИРАНЕ/и товаро-разтоварна дейност/ на територията до учебната сграда, определени със Заповед на Директора, съобразена с Правилата за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд и Правилника за вътрешния трудов ред.

Чл.33 Директора предприема необходимите действия, като възлага на ел. техника и зав. работилница проверка на изправността и привеждане в готовност на:

/1/ Електрическите инсталации, уреди и оборудван, включително за лаборатории.

/2/. Отоплението и вентилационните системи, осигуреността с гориво за отопление за есенно зимния период в кабинетите за практическо обучение.

/3/ Противопожарните уреди и противопожарните инсталации

/4/ Изправността и безопасност на всички видове съоръжения и уреди за игри и спорт на открити площадки, закрит физкултурен салон.

Чл.34 Директора на училището възлага на определеното длъжностно лице по безопасни условия на труд да актуализира евакуационните планове и графиците /съгласно датите утвърдени от РИО-Плевен/ за провеждане на общо училищни тренировки за практическо усвояване на действията при бедствия и аварии.

Чл.35 Директора на училището възлага на определеното длъжностно лице по безопасни условия на труд да изконтролира дейността, свързана с провеждане на инструктаж/ начален, периодичен и извънреден -съгласно чл.7, ал.1, ал.2 и ал. 3 и чл. 9 от настоящия Правилник/ за осигуряването на безопасността на учениците, като и за обучение в специализираните кабинети, лаборатории.

Чл.36 /1./Директора на училището спазва нормативно установените правила при организиране и провеждане на екскурзии, походи, разходки сред природата с учебна цел, като и форми за отдих и туризъм и др.

/2./Директора изисква от ръководителите на групи пълната документация съгласно нормативните документи за заверка.

ГЛАВА ПЕТА ТРУДОВИ ЗЛОПОЛУКИ

Чл.32 За трудови злополуки се считат всички травматични увреждания станали през време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и професионалните заболявания.

Чл.33 Трудовите злополуки подлежат на регистриране и отчитане по реда на правилника за регистриране и отчитане на трудовите злополуки.

ГЛАВА ШЕСТА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ

Чл.34 Работещите по безопасността на труда са длъжни:

/1/ Да оказват долекарска помощ на пострадали при трудови злополуки или получили други увреждания.

/2/ Да употребяват предназначените за оказване на долекарска помощ съоръжения и медикаменти само за определената цел.

РАЗДЕЛ V НАСОКИ ЗА РАБОТА НА СИСТЕМАТА НА УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2022 - 2023 ГОДИНА В УСЛОВИЯТА НА COVID-19

Системата на училищното образование има постоянните и мащабни задачи - да включи и приобщи всяко едно дете, да го подготви за пълноценен живот, като му даде

възможност да придобие необходимия набор от знания и умения, да го възпита и да подкрепи личностното му развитие. Към тях през предстоящата учебна година се добавя още една голяма задача – да опазим здравето на децата, на работещите в системата, на семействата и на всички около нас в условията на продължаваща пандемична ситуация, обусловена от разпространението на COVID-19. Това прави и дните 10 месеца трудни и изискващи повече усилия от обичайното. Всички заедно трябва да намерим формулата и баланса между предпазливостта и отговорността за здравето ни, от една страна, и необходимостта да учим, работим и живеем относително нормално, от друга.

Водени от убеждението, че обучението в реалната класна стая и прякото взаимодействие с учителите и (съ)учениците са най-добрата и незаменима алтернатива, отчитайки мнението на различните заинтересовани страни и съобразявайки се със законовите изискванията, взехме решение за ***присъствено стартиране и провеждане на образователния процес в дневна форма на обучение за всички ученици и във всички училища***. От това решение произтичат конкретни предизвикателства, пред които сме изправени на прага на учебната 2022 - 2023 година във връзка с пандемията:

1. Доколкото е възможно да направим училищата максимално безрискова среда, като съзнаваме че няма абсолютно безопасна среда в условията на пандемия. Това предполага всяко училище да реализира набор от мерки за намаляване рисковете от предаване на инфекцията, включително чрез създаването на нагласи за здравно и социално отговорно поведение на децата като част от възпитателната функция на образованието;
2. Да реагираме съгласно здравните правила при всеки един случай на заболял или със съмнение за COVID-19;
3. Да имаме готовност при указания от здравните власти да превключим на обучение в електронна среда от разстояние (в т.ч. за отделни паралелки, цялото училище или всички училища в общината, областта или държавата) и съобразно решенията на областните кризисни щабове за борба с COVID-19;
4. Да осигурим условия за непрекъснатост на обучението за учениците от рисковите групи;
5. Да осигурим допълнително (компенсаторно) обучение и подкрепа за учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантиниране;

6. Да поддържаме положителен психоклимат на работа и учене и да редуцираме ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация;
7. Да използваме кризата като възможност за иновации и подобряване на педагогически и организационни модели и практики, за създаване на още по-сплотени и взаимодействащи училищни и микроучилищни (класни) общности между учители, родители и ученици, за дооборудване и др.

Настоящите насоки са създадени с участието на представители на Министерството на образованието и науката, Министерството на здравеопазването, социалните партньори, директори на училища, учители, родители, неправителствени организации в съответствие с актуалните здравни регулации, отчитат тенденциите и решенията на образователните системи в различни страни, но се опират преди всичко на натрупания у нас опит в периода март-юни 2020 година и отразяват националните ни специфики. В зависимост от промяната на обстановката и решенията на здравните власти в случай на влошаване на пандемичната ситуация са описани и възможностите за преминаването от дневна форма на обучение към обучение в електронна среда от разстояние на отделни или всички паралелки или училища в страната.

Те са структурирани около няколко основни решения, следващи изброените по-горе предизвикателства, и предлагат комплекс от **общи (задължителни) и препоръчителни (приложими частично и/или само в отделни училища)** мерки и правила, въз основа на които всяко училище да направи своята комбинация и да осъществи най-адекватния избор на мерки, отчитащ конкретните условия, в т.ч. вида на училището, сградния фонд, персонала, различните възрастови групи ученици, спецификата на учебните предмети, регионалните характеристики и т.н.

Общите мерки включват предимно здравни протоколи и организационни правила, които да се прилагат от всички училища.

Препоръчителните мерки включват идеи и решения, от които всяко училище избира и прилага доколкото и където е възможно. Списъкът с препоръчителни мерки е отворен за промени, като в зависимост от развитието на епидемията от COVID-19 в страната ще се допълва и обогатява постоянно с решения.

Мерки за намаляване на рисковете от предаване на инфекцията

Ограничаването на разпространението на вируса предполага **намаляване на средата на взаимодействие** на всеки един от нас. При присъствено обучение и класна система на организация в училище ограничаването на средата на взаимодействие е възможно само частично. Анализирайки различните модели за намаляване на средата на взаимодействие и отчитайки ограниченията, свързани с човешките ресурси и материалната база, както и факта, че училищата са различни (като брой ученици, паралелки и персонал, материална база, сменен режим и т.н.), осъзнаваме, че **ниито един организационен модел не може да бъде системно приложен (за всички училища) в неговата цялост**. Даваме си сметка, че е невъзможно да се осигури препоръчаната физическа дистанция и да гарантира липса на физическо взаимодействие вътре в класната стая (респ. в паралелката или групата), затова предлагаме като водещ модел да се приложи **стратегията на дистанция (невзаимодействие) между учениците от различните паралелки**. Прилагането на тази стратегия ще осигури възможност при наличието на болно дете за среда на взаимодействие да се приема само паралелката, в която то се обучава, респ. на карантина подлежат само учениците от тази паралелка.

В същото време съзнаваме, че тази стратегия не е приложима навсякъде в нейната цялост и очакваме тя да се прилага, **където и доколкото е възможно**. За осъществяването ѝ се налагат някои допълнителни ограничения, напр. отказ от кабинетна система, ако и където е възможно, носене на предпазен шлем или маска и спазване на дистанция между учителите, които преподават на повече от една паралелка, от една страна, и между учител и учениците от паралелките, на които преподава, от друга.

Когато е невъзможно стратегията на невзаимодействие да се приложи цялостно - между всички паралелки, училищата могат да изберат частичен вариант – невзаимодействие между групи паралелки (напр. паралелките от един клас, от един етап чрез обособяване на отделни етажи, сектори). Така например при малко основно училище с една група за ЦУОД в начален етап и като цяло малко на брой ученици може да се приложи разделяне само между етапи (паралелките в начален етап не взаимодействат с тези от прогимназиален етап).

Прилагането на стратегията на невзаимодействие в пълния ѝ вариант - между всички паралелки **не е задължително**. Училищата решават до каква степен да приложат стратегията, като от решението им се определя и периметърът на епидемичната среда на

един ученик. Във всички случаи, освен за малките училища с една група ЦУОД, препоръчваме стратегията за невзаимодействие между паралелки да се приложи поне за начален етап на обучение (с оглед на това, че за учениците в начален етап е най-нежелателно преминаването на обучение в електронна среда от разстояние).

А. Задължителните мерки за ограничаване на рисковете от разпространение на вируса включват:

1. Спазване на общите здравни мерки.
2. Носене на лични предпазни средства (маски или шлемове).

Носенето на маска или шлем е задължително:

- в общите закрити части на учебната сграда - преддверие, фойета, стълбища, коридори, санитарни възли, медицински кабинет, учителска стая, библиотека, бюфет и столова (освен при хранене) – за всички ученици, учители, в т.ч. от външните за институцията лица;
- в класните стаи и другите учебни помещения (бази за учебно-практическо обучение, кабинети, физкултурен салон) – от учителите, които преподават на ученици от повече от една паралелка/клас/етап, в зависимост от прилагания в училището модел на дистанциране (между паралелки/класове/етапи). При учители, които преподават само в една паралелка носенето на защитна маска/шлем е по тяхно желание;
- в училищните автобуси.

Носенето на маска или шлем в класната стая от учениците е по желание.

Горните правила за носене на маски и шлемове са съгласно действащи здравни правила общо за страната и избрания модел за ограничаване на взаимодействието между паралелките. Същите могат да се променят при промяна на общите правила от министъра на здравеопазването.

Маските за учениците се осигуряват от децата, респ. техните родители. Училищата осигуряват маски в случаите, когато учениците нямат такива или не са подходящи за ползване, а за учителите - маски или шлемове.

3. Дезинфекция на повърхностите и проветряване.

Необходимо е ежедневно двукратно (преди началото и след приключване на смяната) влажно почистване и дезинфекция на всички критични точки – подове в училища, бюра, чинове, маси, дръжки на врати, прозорци, ключове за осветление, бутони на асансьори, парапети, уреди, екрани, тоалетни чинии, мивки, кранове и др., а при

наличие на потвърден случай на COVID-19 хигиенните и дезинфекционните мероприятия трябва да се увеличат, като в зависимост от обектите варират от 4 пъти на ден до дезинфекция на всеки час.

Учебните стаи се проветряват по време на всяко междучасие, като се обръща специално внимание на кабинетите, учителската стая, физкултурния салон, лабораториите, работилниците, в които повърхностите, мишките, клавиатурите и инструментите се дезинфекцират във всяко междучасие.

Във всички санитарни помещения и тоалетни в училищата е необходимо да се следи за изразходването и своевременното осигуряване на течен сапун или дезинфектанти, еднократни салфетки за подсушаване на ръцете, тоалетна хартия, както и регулярно изхвърляне на боклука.

На дезинфекция и почистване подлежат и училищните автобуси преди и след всеки курс.

Подробни инструкции за алгоритъма на дезинфекцията ще намерите на https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2020/03/25/ncipd_recomm_disinfection_covid19_dobavjane_grajdani.pdf

4. Засилена лична хигиена и условия за това:

- Осигуряване на течеща топла вода и сапун във всяко санитарно помещение, както и в тоалетните за всички ученици и работещи.
- Поставяне на автоматични дозатори за дезинфектант за ръце на хода на училището, в учителската стая и в коридорите, а при възможност - и в класните стаи, лабораториите и работилниците, като тяхната употреба следва да е контролирана.
- Създаване на навици за миене на ръцете с течен сапун и топла вода след посещение на тоалетната, преди хранене, след отдых на открито/физическа култура, при кихане и кашляне.
- Правилно използване на дезинфектант за ръце, който се нанася върху чисти ръце.
- Елиминиране на вредни навици, свързани с докосване на лицето, носа, устата и очите.

5. Спазване в столовата и в бюфета на публикуваните на интернет страницата на МЗ и БАБХ „Препоръки към бизнес операторите и работодателите от хранителния бизнес“

6. Създаване на вътрешноучилищна организация и спазване на правилата във връзка с епидемията
- Определяне от директора на лице, отговорно за организация и спазване на правилата във връзка с епидемията.
  - Разпределяне на отговорностите в училищния екип и задълженията на останалия персонал, в т.ч. и графици за дежурства.
  - Запознаване на персонала, учениците и на външните посетители със здравните изисквания.
  - Създаване на организация на хигиенните и дезинфекционните дейности и запознаване с инструкциите за начина на ползване на съответните биоциди, вкл. и правилното приготвяне на дезинфекционните разтвори. За биоцидите, които не са готови за употреба, се приготвят съгласно издадените от МЗ разрешения съвместно с медицинското лице в училището и/или под методичната помощ на РЗИ.
7. Максимално ограничаване на контактите между ученици от различни паралелки при осъществяване на заниманията по интереси.
- Организиране на групи за занимания по интереси в рамките на паралелката, а при необходимост от смесване на ученици от различни паралелки, в т.ч. и от различни училища – разреждане на учениците и осигуряване на нужната дистанция, която да не позволява пряко взаимодействие между тях.
  - При заниманията по интереси, свързани с колективни спортове, се прилагат актуалните здравни регулации на Министерството на здравеопазването.
  - Предварително проучване на планираните и реализирани протиепидемични мерки и условията на труд сред фирмите-партньори за организирането и провеждането на производствените практики и/или практиките на конкретно работно място за учениците в дуална система на обучение

Б. Препоръчителни мерки се обсъждат и приемат от педагогическите съвети. ***Тези мерки се прилагат доколкото и където е възможно.*** Училищата изготвят собствен списък от приложими за тях логически и организационно свързани мерки.

Списъкът с препоръчителни мерки (Приложение № 1) е с примерни решения и е първоначален и отворен. На електронна страница <https://www.mon.bg/bg/100876> той ще бъде постоянно допълван на база решения, приложения и споделени от училищата чрез РУО.

Основно предизвикателство при избора на решения е осигуряването на дистанция между учениците от различни класове в т. нар. критични зони – коридори и стълбища, тоалетни и миялни, столове и бюфети, компютърни кабинети и физкултурни салони, затова и не е възможно разписването на задължителни изисквания, които да се прилагат във всички училища. В Приложение № 1 са очертани някои препоръчителни мерки, но разнообразието от ситуации в училищата ще даде идеи и за други работещи механизми.

В. Възпитателните мерки включват:

1. Провеждане на периодични разговори/беседи в рамките на 5-10 минути, съобразени с възрастовите особености на учениците, за правилата, личната отговорност и живота на всеки един от нас в условията на епидемия от COVID-19. Разговорът има за цел най-вече да напомни на учениците за спазване и съблюдаване на правилата за лична хигиена и физическа дистанция и за възпитание на отговорно поведение към себе си и към останалите.
2. Напомняне на децата да докосват по-малко предмети в класната стая и в останалите помещения, както и да не споделят храни и напитки.
3. Даване на личен пример на учениците от педагогическите специалисти.
4. Поставяне на видно място – в коридори/класни стаи/столове/тоалетни информационни материали (плакати) за правилна хигиена на ръцете, спазване на физическа дистанция, респираторен етикет, носене на защитни маски.

Правила за поведение при съмнение или случай на COVID-19 в училището

Сред приоритетните задачи на всяко училище при разработване на училищния си модел е да създаде необходимите условия за бърза и адекватна реакция при съмнение за заболяване, както и да комуникира стъпките с цел възпитаване на спокойно и уверено поведение в случай на COVID-19 в училището. Това включва както мерки за подготовка

за евентуална среща с вируса в училището, така и спазването на конкретни правила при наличие на симптоми или в случай на положителен резултат за COVID-19 по метода PCR на ученик или на член на колектива в училището.

Подготвителните мерки изискват:

1. Обособяване на място, по възможност над 6 м², за временно отделяне на ученик или лице с грипоподобни симптоми.
2. Създаване на организация в училището за осъществяване на медицински филтър за наличие на грипоподобни симптоми и недопускане в сградата на училището на лица във видимо нездравословно състояние. При наличието на медицинско лице в училище това може да се извършва от него в началото на всяка смяна, като работата му се подпомага от учителите, които влизат в първия учебен час и могат да му подадат обратна информация за общото състояние на учениците.
3. Организиране на разяснителна кампания и обучение на педагогическите и непедagogическите специалисти да разпознават симптомите на COVID-19, за да може по-бързо да се определят потенциалните заболявания.
4. Информирание на родителите за прилаганите здравни протоколи и за начина на уведомяването им при възникване на съмнение за случай на COVID-19, както и за последващите мерки.

Задължителните здравни протоколи за поведение при съмнение или случай на COVID-19 в училището включват:

А. При наличие на един или повече симптоми при ученик (повишена телесна температура, кашлица, хрема, задух, болки в гърлото, умора, мускулни болки, гадене, повръщане, диария и др.):

Първоначално поведение

- Ученикът се отделя незабавно в предназначения за такъв случай място, докато не се прибере у дома.
- На ученика се поставя маска, съобразена с възрастта му.

- Незабавно се осъществява връзка с родителите/настойниците и се изисква да вземат ученика, като се съобразяват с необходимите превантивни мерки (носене на маски за лице, използване на личен транспорт при възможност).
- На родителите/настойниците се припомнят процедурите, които трябва да следват – да се избягва физически контакт и да се консултират със семейния лекар на ученика (първо по телефона) за преценка на здравословното му състояние и последващи действия съобразно конкретната ситуация, вкл. необходимост от провеждане на тест за нов коронавирус.
- След като ученикът напусне помещението, се извършва щателна дезинфекция в кратък срок с биоцид с вирусоцидно действие при спазване на изискванията за дезинфекция.
- Стриктно се спазват превантивните и ограничителните мерки.
- Ученикът се допуска отново в присъствено обучение в училище само срещу медицинска бележка от семейния лекар, че е клинично здрав и това е допустимо.

В случай на положителен резултат за COVID-19 по метода PCR на ученик

- Родителите информират директора на училището, който трябва незабавно да се свърже със съответната РЗИ и да ѝ предостави списък с учениците и учителите, които са били в контакт с ученика в съответствие с указанията на РЗИ.
- В зависимост от характеристиките на сградата и броя на контактните лица мерките може да включват затваряне на една или няколко паралелки/клас или на цялото училище.
- Идентифициране на контактните лица и мерките, които да се предприемат в училището, се разпореждат от РЗИ и се предписват на директора на съответното училище.
- Лицата, които се поставят под задължителна карантина, се определят от съответната регионална здравна инспекция в зависимост от конкретната ситуация, но като правило под 14-дневна карантина се поставят следните лица след извършена оценка на риска и определени като близки контактни:
  - Ученици от същата паралелка – като родители/настойници се инструктират за провеждане на наблюдение за поява на клинични симптоми и признаци

за COVID-19 и навременно уведомяване на личния лекар на детето и на РЗИ.

- Класният ръководител в начален етап на основно образование.
- Учители и друг персонал, осъществили незащитен контакт със заразено лице: на разстояние по-малко от 2 м и за повече от 15 минути или без носене на защитна маска за лице.
- Други ученици, осъществили незащитен контакт със заразено лице на разстояние по-малко от 2 м и за повече от 15 минути или без носене на защитна маска за лице.
- Незащитеният контакт със заразено лице трябва да е осъществен в период от два дни преди до 14-дни след появата на оплаквания, а при установен асимптомен носител на COVID-19 – от два дни преди до 14 дни след вземането на проба за изследване по метода PCR.
- Всички контактни лица се инструктират за провеждане по време на домашната карантина на наблюдение за поява на клинични симптоми и признаци за COVID-19 и навременно уведомяване на личния лекар на детето и на РЗИ.
- При карантиниране на контактно дете членовете на домакинството му се самонаблюдават за симптоми на COVID-19 в рамките на 14-те дни на карантината на детето и още 14 дни след тази карантина. При поява на симптоми уведомяват РЗИ и личните лекари, независимо дали детето е проявило или не симптоми, с оглед на безсимптомно протекла инфекция при децата и възможно заразяване на възрастни в домакинствата.
- След отстраняване на заразения ученик и съучениците му се извършва продължително проветряване, влажно почистване и крайна дезинфекция на всички повърхности, предмети и помещенията, до които е имал контакт ученикът в последните 48 часа, след което стаята/помещенията може да се използват за учебни занятия.
- Осигурява се психологическа подкрепа, като формата ѝ може да варира в зависимост от конкретната ситуация.

Б. При наличие на един или повече симптоми при възрастен (повишена телесна температура, кашлица, хрема, задух, болки в гърлото, умора, мускулни болки, гадене, повръщане, диария и др.):

Първоначално поведение

- Лицето незабавно се отделя в предназначения за такъв случай място и му се предоставя маска, която да постави на лицето си, ако връщането у дома не е възможно в същия момент.
- Избягва се физически контакт с други лица.
- При възможност използва личен транспорт за придвижване.
- Осъществява консултация с личния си лекар за преценка на състоянието му и за последващи действия, в т.ч. и за решение дали е нужно да се направи тест.
- Директорът на училището предоставя на съответната РЗИ списък с контактните на лицето учители и ученици в съответствие с указанията на РЗИ.
- Информират се родителите на учениците, които са били в контакт с лицето.
- След като лицето напусне помещението, се извършва щателна дезинфекция в кратък срок с биоцид с вирусцидно действие, при спазване на изискванията за дезинфекция.
- Стриктно се спазват превантивните и ограничителните мерки.
- Лицето се допуска отново на работа в училище само срещу медицинска бележка от семейния лекар, че е клинично здраво и това е допустимо.

В случай на положителен резултат за COVID-19 по метода PCR на възрастен човек

- Лицето информира директора на училището, който незабавно се свързва със съответната РЗИ, която извършва епидемиологично проучване с цел оценка на риска от разпространение на инфекцията в училището и в семейството и в зависимост от това се предприемат най-адекватните мерки за изолацията в конкретния случай.
  - Директорът на училището предоставя на съответната РЗИ списък с учителите и учениците, които са били в контакт с лицето в съответствие с указанията на РЗИ.

- Идентифицирането на контактните лица, както и мерките, които следва да се предприемат в училището, се разпореждат от РЗИ и се предписват на директора на съответното училище.
- В зависимост от характеристиките на сградата и броя на контактните лица мерките може да включват затваряне на една или няколко паралелки или на цялото училище.
- Лицата, които се поставят под задължителна карантина, се определят от съответната регионална здравна инспекция в зависимост от конкретната ситуация, но като правило под 14-дневна карантина се поставят лица след извършена оценка на риска и определени като високорискови контактни:
  - Учениците от паралелката в начален курс, на които учителят е класен ръководител – родителите/настойниците се инструктират за провеждане на наблюдение за поява на клинични симптоми и признаци за COVID-19 и навременно уведомяване на личния лекар на детето и на РЗИ.
  - Учители и друг персонал, осъществили незащитен контакт със заразено лице на разстояние по-малко от 2 м и за повече от 15 минути или без носене на защитна маска за лице.
  - Други ученици, осъществили незащитен контакт със заразено лице на разстояние по-малко от 2 м и за повече от 15 минути или без носене на защитна маска за лице.
- Незащитеният контакт със заразено лице трябва да е осъществен в период от два дни преди до 14-дни след появата на оплаквания, а при установен асимптомнен носител на COVID-19 – от два дни преди до 14 дни след вземането на проба за изследване по метода PCR.
- Всички контактни лица се инструктират за провеждане на наблюдение по време на домашната карантина за поява на клинични симптоми и признаци за COVID-19 и за навременно уведомяване на личните лекари и на РЗИ.
- След отстраняване на заразено лице се извършва продължително проветряване, влажно почистване и крайна дезинфекция на повърхностите в класните стаи, помещенията и предметите, до които е имало контакт лицето в последните 48 часа, след което класните стаи и другите помещения може да се използват за учебни занятия или други цели.

- Осигурява се психологическа подкрепа, като формата ѝ може да варира в зависимост от конкретната ситуация.

Алгоритъм за превключване към обучение в електронна среда от разстояние

Ситуацията на непредвидимост на разпространението на COVID-19 изисква от училищата готовност за реакция и динамично планиране, което не бива да се свежда до формалното утвърждаване на планове, нужен е предварително обсъден и приет от педагогически съвет списък от мерки, които да улеснят бързото и плавно преминаване от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние (ОЕСР) или при невъзможност за осъществяване на такова – към обучение от разстояние на хартия. Нормативно това „превключване“ е заложено в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование с цел да се прилага не само в конкретната ситуация – в условията COVID-19, но и във всяка друга ситуация, която налага прекъсване на присъственото обучение поради непредвидени обстоятелства, и се очаква приемането му от Народното събрание още в началото на учебната 2022 - 2023 година.

В тази връзка и с цел възможност за навременна подготовка на училищата за преминаване към ОЕСР се очаква Министерството на здравеопазването да анонсира:

1. прагови стойности (критерии) и за заболялите от COVID-19, при които ще се преминава към обучение в електронна среда;
2. актуализирани критерии (прагови стойности) за броя заболяли в училището/населеното място/региона от сезонни респираторни вируси, при който в училището/населеното място/региона ще се обявява грипна епидемия.

ОЕСР не бива да се смесва с дистанционната форма на обучение. По същество това не е различна форма на обучение, различни са средата (електронна) и средствата (с помощта на информационните технологии), както и това, че учителят и учениците не са физически на едно и също място. След приемане на Закона за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование ще може да се прилага за цели паралелки, които се обучават в дневна, задочна или вечерна форма, както и за отделни ученици, които по медицински причини **краткосрочно** (до 30 дни или за друг срок, определен със ЗИД на ЗПУО) не могат да посещават училище.

ОЕСР се осъществява от учителите в училището, в което се обучават учениците.

Практически, когато учениците от отделна паралелка, по решение на РЗИ в резултат на положителен PCR тест на ученик от паралелката, са поставени под карантина, паралелката продължава обучението си в електронна среда от разстояние по утвърденото седмично разписание за периода на карантината, след което се завръща обратно в училище.

Ако по решение на РЗИ няколко или всички паралелки в училището са поставени под карантина, обучението на учениците в тези паралелки продължава в електронна среда от разстояние по утвърденото или по ново седмично разписание за периода на карантината, след което се завръщат обратно в училище.

В случаите на отстраняване от работа на начален учител поради положителен резултат от PCR тест учениците от паралелката продължават обучението си в електронна среда от разстояние по утвърденото седмично разписание със заместващ учител за периода на карантината, след което се завръщат обратно в училище

В случаите на отстраняване от работа на учител, преподаващ в повече от една паралелка, поради положителен резултат от PCR тест, при осъществяван близък контакт на учителя с ученици от повече паралелки, учениците от всички тези паралелки преминават към ОЕСР за времето на карантината, след което се завръщат обратно в училище. При спазени изисквания за осъществена дистанция с учениците обучението на учениците продължава присъствено в училище със заместващ учител.

При обявяване от компетентните органи в населеното място, региона или страната на извънредна обстановка или в случаите на извънредни и непредвидени обстоятелства учениците в училищата съответно на населеното място, региона или цялата страна преминават към ОЕСР за срока на извънредната обстановка или на извънредните и непредвидени обстоятелства, след което се завръщат обратно в училище.

Преминаване към обучение в електронна среда от разстояние за отделен ученик се допуска по здравословни причини в случаите, ако отсъствието му е за период до 30 дни, когато има желание, разполага с необходимите технически и технологични възможности и физическото му състояние позволява да се включи в уроци заедно със съучениците си от класа, като:

- Ученикът наблюдава, без обаче да може да участва активно в урока

- Учителят осъществява двупосочно педагогическо взаимодействие само с учениците в реалната класна стая (включването на ученик чрез виртуална връзка не пречи на учителя да осъществи пълноценно педагогическо взаимодействие с учениците в реалната класна стая)
- Ученикът не подлежи на оценяване
- Формата на обучение на такъв ученик не се променя и остава дневна

Тази възможност за компенсаторно обучение се осъществява чрез камера и микрофон на или свързано с електронно устройство. Камерата в класната стая задължително е насочена към учебната дъска и/или към учителя, но не и към учениците.

В допълнение на общо основание на такъв ученик училището може да предостави консултации и обща подкрепа за преодоляване на образователни дефицити, както и психологическа подкрепа.

При невъзможност училището да осигури за ученика наблюдение на урока на съответната паралелка се допуска включването на ученика за наблюдение на урок на друга паралелка или на урок в дистанционна форма на обучение за същия випуск при наличието на организирано такова обучение, а когато и това не е възможно, училището може да организира предоставяне на материали на хартия в дома на ученика, в т.ч. и с подкрепата на медиатор.

Към обучение в електронна среда от разстояние може да премине и отделен ученик, който е карантинен по решение на РЗИ в резултат на положителен PCR тест на член от домакинството му. Описаните по-горе условия се отнасят и за този случай.

Организирането и провеждането на ОЕСР се извършват от учителите в рамките на уговорената продължителност на работното време, като при нормална продължителност на работното време за отчитане на деня като работен учителят трябва да има поне 5 астрономически часа работа, свързана с осъществяване на обучението, или поне 25 астрономически часа седмично (5 часа среднодневно) при работна седмица от 5 работни дни. За дните, отчетени като работни, се дължат уговорените възнаграждения съгласно колективен трудов договор и/или вътрешни правила за работна заплата. При намалена продължителност на работното време изискването се прилага пропорционално.

В случаите на обявено извънредно положение или извънредна епидемична обстановка семействата с деца до 14 години имат право на месечна целева помощ за времето на извънредното положение или извънредната епидемична обстановка, ако

средномесечният доход на член от семейството за месеца, предхождащ подаването на заявлението, е равен или по-нисък от размера на минималната работна заплата за страната и ако:

- единият или и двамата работещи родители не могат да работят дистанционно от вкъщи и нямат право да ползват платен отпуск;
- единият или и двамата родители са останали без работа, но нямат право на обезщетение за безработица или обезщетението е в размер, по-малък от минималната заплата;
- единият или и двамата родители се самоосигуряват, но не могат да работят поради въведени ограничения във връзка с извънредното положение или извънредната епидемична обстановка;
- родител сам отглежда децата си.

Помощта се отпуска, ако децата не са настанени извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето и съгласно условията на ПМС № 218 от 17 август 2020 г.

Задължителните мерки за плавно преминаване от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние включват:

- Осигуряване на защита на личните данни на учителите и учениците и сигурността на информацията в електронна среда.
- Събиране на база данни в училището с актуални профили и имейли на учениците.
- Избор на платформа за осъществяване на обучението и комуникацията, като се прилага следният приоритетен ред:
  - Използване на единна платформа за цялото училище
  - Ориентиране към общи, познати и използвани до момента платформи и приложения от учителите и учениците в съответния випуск
  - Прилагани приложения и начини за комуникация в паралелката
- Синхронизиране на използваните от различните учители платформи (при отчитане спецификата на учебния предмет, напр. чужд език – източен, всички учители, преподаващи този учебен предмет в конкретното училище, да използват

единна платформа, която може да бъде различна от приетата на училищно ниво платформа)

- Избор на начин за осъществяване на обучението и комуникацията:
  - Синхронно ОЕСР (поставят се отсъствия и оценки)
  - Асинхронно ОЕСР (не се поставят отсъствия, но в процеса на оценяване се отчитат участието и ангажираността на ученика)
  - Редуване на синхронно и асинхронно ОЕСР (отсъствия се поставят само за часовете на синхронно ОЕСР)
  - Алтернативни начини, в т.ч. чрез предоставяне на материали на хартия (възможно е и оценяване)
- Определяне на Екип за подкрепа при осъществяването на ОЕСР и на Организационен екип
- Разработване на алтернативни седмични разписания за прилагане в случаите, когато учениците от повече от една паралелка са поставени под карантина
- Изготвяне на списък със заместващи учители и на учители, които имат умения и възможности да осъществяват ОЕСР (в т.ч. студенти от висшите училища, обучавани за учители)

След приемането на промените в ЗПУО ще е възможно целогодишно - комбинация от присъствено обучение и обучение в електронна среда от разстояние, което може да е в до 20% от задължителните и избираемите учебни часове, ще се допуска само за отделни паралелки в иновативни училища, при които иновацията е свързана с организацията на обучението.

Възможности за обучението за учениците с установен по-висок риск от COVID-19

Изборът на присъствено обучение в училище е първата най-предпочитана алтернатива. Тя създава възможност за пълноценно педагогическо взаимодействие, за социализация и за ефективна възпитателна функция.

Независимо от това има отделни случаи, при които обучението на учениците в дневна присъствена форма е невъзможно или нецелесъобразно по здравословни причини (самите те са със заболявания, които не позволяват посещаване на училище или техните

родители/настойници попадат в рискована група за COVID-19) или не е предпочитано от родителите.

С цел гарантиране правото на достъп до образование обучението на такива ученици е възможно да се осъществява в алтернативни форми - самостоятелна, индивидуална или дистанционна форма на обучение. В допълнение, нормативната уредба предвижда и вечерна, задочна и комбинирана форма на обучение, които обаче се прилагат в твърде специфични случаи и затова не са обект на настоящите насоки. Формата на обучение се избира от ученика и/или неговите родители, но това право не е безусловно, а при спазване на изискванията на нормативната уредба и в отделни случаи – след препоръка от Екипа за подкрепа за личностно развитие.

Общите условия за преминаване на ученик в задължителна училищна възраст от дневна в самостоятелна, индивидуална или дистанционна форма се свеждат до:

- Наличие на здравословни причини, удостоверени с медицински документ, издаден

от съответната експертна лекарска комисия, че ученикът не може да се обучава в дневна форма (допустимо условие е за преминаване и в трите посочени форми).

В условията на COVID-19 здравословните причини, поради които ученик не може и не желае да посещава присъствена форма (в т.ч. и ако негов родител/настойник попада в рискована група), се удостоверяват или с медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия по реда на Закона за здравето, или за заболяванията, включени в Приложение № 2 - с етапна епикриза от лекаря специалист, проследяващ заболяването на лицето.

- Семейни причини (избор на родителите – допустимо условие за преминаване в самостоятелна форма, желание да завърши срока/годината в други срокове – допустимо условие за преминаване в индивидуална форма, или трайно пребиваване със семейството на територията на друга държава – допустимо условие за преминаване в дистанционна форма на обучение за ученик 1. - 7. клас).

- Наличие на специални образователни потребности или на изявени дарби.

За всяка от формите нормативната уредба поставя още и допълнителни условия, като за дистанционната форма на обучение ученикът трябва да се обучава в 5. - 7. клас. Учениците от 1. - 4. клас освен в дневна форма може да се обучават в самостоятелна или

в индивидуална форма, а само по изключение в дистанционна форма, когато по здравословни причини детето се лекува в чужбина.

В случаите, когато ученик се обучава в самостоятелна форма, е необходимо родителите да осигурят необходимите условия за самоподготовката му. Присъствието му в училище е необходимо за полагане на съответните изпити за срочна или годишна оценка. В допълнение на общо основание на учениците, записани в самостоятелна форма на обучение, училището може да предоставя в хода на учебните занятия консултации и обща подкрепа, а с предвижданите нови изменения в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование - и допълнително обучение по учебни предмети в електронна среда от разстояние в рамките на 10 часа месечно, за преодоляване на образователни дефицити.

С учениците, които се обучават в индивидуална форма, учителите работят в индивидуални учебни часове в училище или вкъщи, като нормативната уредба ще предвиди част от тези часове да се осъществява от разстояние в електронна среда. Индивидуалните часове се предоставят в съответствие с разработен от училището индивидуален учебен план, включващ поне 50% от задължителните учебни часове по училищен учебен план. Обратната връзка за напредъка на учениците се отразява под формата на текущо оценяване или чрез полагане на изпити за срочна/годишна оценка. Допълнително и на учениците, записани в индивидуална форма на обучение, училището предоставя при необходимост консултации и обща подкрепа.

За разлика от самостоятелната и индивидуалната форма на обучение, при които ученикът се обучава от учител в училището, в което е записан, но отделно от други ученици и с редуциран брой учебни часове, при дистанционната форма присъствените учебни часове покриват изцяло учебния план и ученикът се обучава в група с други ученици от същия клас от неговото или друго училище. Независимо от това той продължава да е ученик на училището, в което е записан. Обучаващите учители съответно може да са учители от неговото или от друго училище.

Обучението в дистанционна форма се осъществява с помощта на информационните и комуникационните технологии чрез синхронни учебни часове. За целта всеки ученик следва да разполага с интернет и с устройство, позволяващо му активно участие във виртуалната класна стая. Обучението се отразява чрез вписване на отсъствия и текущи оценки в електронен дневник в училището, което осъществява

дистанционното обучение, като достъп за четене на информацията от електронния дневник има и директорът на училището, в което е записан съответният ученик.

Преминаването от дневна в друга форма на обучение може да се заяви както в началото, така и по всяко друго време в хода на учебната година. Извън общия случай смяната на формите в хода на учебната година може да се осъществява при определени условия, посочени в Наредба № 10 за организацията на дейностите в училищното образование.

Семействата, чието дете или член на домакинството е в рисковата група, следва да информират ръководството на училището за предприемане на мерки в случаите, когато е предпочетена дневната форма на обучение.

Задължителните организационни мерки за осигуряване на възможности за обучението на ученици от рисковите в здравословно отношение групи включват:

- Организиране на информационна кампания за родителите с разясняване на конкретните условия, при които ученик може да се обучава в различна от дневната форма, в т.ч. запознаването им със списъци със заболявания, при които ученик и/или негов родител/настойник попада в рисковата група.
- Определяне на учителите от училището, които биха могли да се включат в реализацията на дистанционна форма на обучение и/или да предоставят обучение и/или консултации в електронна среда от разстояние, тъй като разполагат с техническа и технологична възможност, имат необходимите умения, позволява го нормативът им, попадат в рисковата група и имат желание.
- Подаване към РУО на информация за учителите от училището, които биха могли да се включат в реализацията на дистанционна форма на обучение, тъй като разполагат с техническа и технологична възможност, имат необходимите умения, позволява го нормативът им, попадат в рисковата група и имат желание.

Съпътстваща подкрепа за учениците, пропуснали присъствените учебни занятия

Отчитайки, от една страна, трудната ситуация във връзка с разпространението на COVID-19, която може да доведе в отделни случаи до карантиниране на една или повече паралелки в училище, на цяло училище, на населено място или регион, да наложи задържане въкъщи на отделни ученици, които страдат от заболявания, които ги поставят в

рискова група от COVID 19, и зачитайки правото на родителите да не пускат децата си да присъстват в клас, училището може да предостави съпътстваща обща подкрепа в хода на учебната година под формата на консултации и допълнително обучение по отделни учебни предмети.

Консултациите и допълнителното обучение за преодоляване на образователни дефицити, в зависимост от конкретния случай, класа, техническите и технологичните възможности, ще може да се осъществяват присъствено и/или в електронна среда от дистанция, като се използват възможностите на проекта “Подкрепа за успех” по ОП НОИР.

В допълнение предвиждаме промяна на разпоредби в нормативната уредба, които да позволяват, в случай че училището разполага с техническите и технологичните условия и ако при отделни паралелки това е осъществимо, на учениците, които не присъстват в училище по уважителни причини, да се осигури възможност да наблюдават уроци на своята или друга паралелка от същото училище, което да ги подпомогне в процеса на самоподготовка.

На общо основание на всички тези ученици следва да се оказва и психологическа подкрепа, в т.ч. и от разстояние в електронна среда.

Поддържане на добър психоклимат и намаляване на ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация

В настоящата ситуация е важно всички мерки да бъдат осъзнати и приемани от всички като значими за опазване здравето на децата и учениците, но и на техните семейства. Необходимо е да бъде намерен балансът между добрата информираност и прекаленото ангажиране на вниманието на учениците с рисковете от разпространение на вируса. Важно е училищата да осигурят спокойна среда за работа в колектива на съответното училище и за учениците и техните семейства, в която да бъде предоставена необходимата информация за рисковете от заразяване, но в никакъв случай да не се допусне създаване на напрежение от непрекъснато фокусиране върху темата.

В помощ на училищата е разработеният от Асоциация „Родители“ наръчник за родители, който може да се намери на:

<https://drive.google.com/file/d/19FPprH5evfjvAOG3q48QtgWmod6u1kBM/view?usp=sharing>

Мерките, описани в тези насоки, следва да се прилагат без това да създава напрежение и усещане за опасност. Психолозите и педагогическите съветници в училищата трябва да проведат срещи с колективите на училищата, на които спокойно да бъдат обсъдени всички протоколи, които ще бъдат прилагани, като всеки трябва да осъзнава необходимостта от тяхното прилагане.

За да се осигури здравословен психоклимат в настоящата ситуация, училищата трябва да предприемат следните стъпки по отношение на работата в колектива, както и със семейството:

1. Обсъждане и информиране.

Правилата, които ще въведе всяко училище, трябва първо да бъдат приети от колектива на съответното училище. Ето защо всеки от колектива трябва да участва в обсъждането на тези правила, за да разбере и да приеме своите задължения и да осъзнае необходимостта от спазването им. Одобрените от екипа на училището правила следва да бъдат представени на родителите и по подходящ начин на учениците. Правилата трябва да бъдат представени с необходимите пояснения и аргументация от страна на класните ръководители, като това ще даде необходимата увереност и спокойствие от страна на родителите. Правилата следва да бъдат отворени и променяни винаги когато бъде оценена необходимостта от това, но всяка промяна трябва да бъде представяна на колектива и на семействата.

Училищата задължително уведомяват родителите, като изпращат електронни съобщения чрез електронен дневник, електронни приложения и/или електронна поща:

- В началото на учебната година - за създадената организацията, предприетите мерки и за правилата, които следва да се спазват в училището.
- Регулярно – веднъж седмично, за епидемичната ситуация в училището.
- Извънредно - при наличие на болен ученик, учител или служител или промяна в някоя от мерките и правилата в училището.

Съобщенията по т. 3 трябва да информират родители относно броя на заболелите, от кои класове, респ. с кои класове работят, ако са учители, мерките, които са предприети и предстои да се приемат, необходимостта и сроковете за превключване на обучение в електронна среда и за възстановяване на присъствения учебен процес.

Препоръчваме училищата да изготвят съобщенията с участието на психолог с оглед недопускане на излишно напрежение. Общата част може да бъде изготвена предварително с цел по-бърза реакция.

Препоръчваме училищата да обменят идеи за подобни съобщения, като регионалните управления на образованието съдействат за това.

2. Познаване и прилагане.

Тук е важно да има определени отговорници за прилагане на правилата. В никакъв случай не трябва да се възприема строг контрол, а по-скоро при констатиране на неспазване на някое правило то да се напомня и обсъжда необходимостта от подкрепа за неговото спазване. Аргументът за спазване на правилата винаги е свързан с опазване на собственото здраве и здравето на околните. Това важи не само за колектива, но и при констатиране на неспазване на правилата от учениците.

3. Подкрепа при затруднения.

При неспазване на правилата в училището от страна на член на колектива или от ученик/родител е необходимо да се проведе разговор и да се окаже подкрепа, която може да се изразява в разговор и обсъждане на причините, но преди всичко в търсене на пътища за тяхното отстраняване.

Родителите и учителите трябва да демонстрират чрез своето поведение осъзнатата необходимост от спазването на всяко правило и при необходимост да го разясняват на учениците. Така чрез техния личен пример учениците много по-лесно ще възприемат правилата и това ще снее напрежението от непрекъснатото им повтаряне.

Добрата информираност и ясната осъзнатост за необходимостта от спазването на правилата, въведени в училищата, са най-добрата основа за изграждане на добър психоклимат, намаляване на напрежението и стреса за колектива и за семействата. Не бива да се допуска насаждането на непрекъснат страх, а по-скоро увереност, че спазването на правилата е важно за намаляване на рисковете и личната отговорност на всеки е ключов фактор за недопускане на разпространението на вируса.

Предоставянето на подвеждаща или на непотвърдена информация на ученици и родители от страна на учителите крие сериозни рискове от създаване на излишно напрежение. Ето защо препоръчваме учителите да използват само надеждни източници на информация като Световната здравна организация и Министерството на здравеопазването. Със сигурност знаем, че този вирус все още не е добре изследван и

липсва достатъчно надеждна и научно обоснована информация за неговото развитие и дори разпространение, поради което трябва да се проверява всяка информация, разпространявана на семействата. Тази проверка може да се осъществява и чрез РЗИ.

По отношение на намаляването на напрежението и стреса предлагаме да се използват възможности в часовете по изкуства и по физическо възпитание и спорт, както и чрез провеждането на часове по други учебни предмети на открито и др. по решение на съответния учител. Добри практики в това отношение е добре да бъдат споделяни както в рамките на колектива, така и с други училища чрез РУО.

В същото време е необходимо училището да събере от родителите или по служебен път актуална здравна информация за всяко дете.

Кризата като възможност за развитие

Всяка една проблемна ситуация ни кара да търсим нови възможности и решения, за да постигнем поставената цел. Създаването на собствен модел от всяко училище за организиране на учебния процес в условията на COVID 19 предполага експериментирание и прилагане на различни педагогически и организационни модели и практики. Споделянето им ще окаже положително въздействие върху подобряване на образователната среда и при създаване на още по-сплотени и взаимодействащи училищни и микроучилищни (класни) общности между учители, ученици и родители.

Анализът на постигнатото и на трудностите и предизвикателствата, които трябва да се преодолеят, ще даде информация за необходимостите от дооборудване и технологична обезпеченост на обучението.

Ситуацията с разпространението на вируса сложи отпечатък върху всички сфери на обществения живот, върху всички системи, върху всеки от нас. Наред с това показва, че образованието е една от най-гъвкавите системи и ни даде увереност, че правилните решения за постигане на качествено, достъпно и приобщаващо образование са по посока на:

- децентрализиране на решенията в зависимост от всяка конкретна ситуация, делегиране на повече права на училищно равнище, персонални отговорности за взети решения и предприети мерки;

- превръщане на училището в активна общност чрез оптимизиране на връзките между участниците в учебния процес и утвърждаване на родителите като партньори в обучението;
- достъп до много източници на информация и образователни ресурси, изобилие от платформи и начини за комуникации, обединение и споделяне на добри педагогически практики в името на образованието;
- гъвкави творчески решения, разчупване на рутината и прилагане на иновации, интерактивен подход в обучението, интердисциплинарност чрез реално осъществяване на междупредметните връзки;
- фокусиране върху очакваните резултати от обучението, поставяне на акцента върху формирането на умения, пречупване на обучението през заобикалящия ученика свят и жизнения и социалния опит, който той има;
- открояване значимостта на меките умения – учениците активно ще участват в процесите на планиране и управление на собственото учене, ще развият способностите за работа в екип и изпълнение на проектни задачи, при които се изисква толерантност към мнението на другите участници в дейността и вземане на информирани решения;
- формиране и развитие на уменията на учениците за устойчиво развитие, здравословен начин на живот и активно гражданство.

Кризата за пореден път ни показва, че ключът към ефективност на образователния процес е синхрон между всички учители, активна подкрепа на ръководството на училището и (съ-)участие на родителите.

Приложение № 1

ОТВОРЕН СПИСЪК ОТ ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ РЕШЕНИЯ

А. За осигуряване на дистанция между паралелките

1. Класни стаи и организация на учебния процес

- Отказ от кабинетната система и определяне на отделни класни стаи за различните паралелки, при което учителите се местят, а не учениците.
- Ограничаване използването на кабинети само при липса на други възможности за осъществяване на обучението по съответния учебен предмет – напр. ИКТ кабинет, лаборатории, работилници и физкултурен салон.
- Отделяне на паралелките от начален етап на отделен етаж/в отделно крило.
- Провеждане на максимален брой часове на открито, когато метеорологичната обстановка позволява това.
- Провеждане на производствени практики и практики на конкретно работно място при обучението чрез работа (дуална система на обучение) при конкретен работодател при стриктно спазване на противоепидемичните мерки.
- Ползване на материална база на съседна сграда (напр. читалище). Базата трябва да е подходяща и благоприятна като физическа среда и придвижването до и обучението в нея да не е свързано с допълнителни рискове за децата.
- Използване на един/а учебен чин/учебна маса/работно място от един ученик и разполагане на местата за сядане на учениците шахматно, където е приложимо (при малочислени паралелки и по-големи класни стаи/работилници).
- Осигуряване на физическо разстояние между масата/катедрата/бюрото на учителя и първия ред маси/чинове на учениците, в т.ч. и чрез освобождаване на първия ред маси/чинове, с цел спазване на дистанция от поне 1,5 метра по време на обучение, където е приложимо, особено при работата на учителите с повече от една паралелка.
- Ограничаване на учениците в групите за целодневна организация на учебния ден в рамките на паралелката (когато броят на учениците в ЦУОД и ресурсите на училищата позволяват това).
- Разпределение на часовете между учителите по един предмет с цел формиране при възможност на норма преподавателска работа в рамките на един випуск.
- Намаляване на ненужни предмети в коридори/класни стаи.
- Поставяне на плексигласова преграда пред бюрото на учителя.

2. Коридори и стълбища

- Организация за еднопосочно придвижване в коридорите и по стълбите.

- Правила за регулиране на влизането и излизането в сградата на училището, без струпване на входа и при спазване на дистанция.

3. Междучасия. Тоалетни/санитарни помещения

- Различно начало на учебните занятия и на различен график за междучасията.
- Правила учениците да не се струпват (да се определи максимален брой ученици, които могат да влизат, в зависимост от капацитета).
- Свободен режим за ползване на тоалетните, подходящ при седмично разписание със слети часове.

4. Входи

- По възможност да се отворят повече входи (за училищата с повече ученици), така че да не се допуска струпване. Условието е обаче да има лице за осигуряване на пропускателния режим на всеки вход.
- Разделяне на паралелките при ползване на различните входи (където е приложимо).

5. Стол и бюфети

- Хранене по график.
- Обособени зони за хранене за отделните паралелки.
- Правила да не се допускат опашки от близкостоящи ученици (когато са паралелки, които не си взаимодействат).
- Недопускане на споделяне на храни и напитки.
- Организация за хранене под формата на кетъринг в класните стаи с индивидуални прибори.
- Хранене в училищния двор, в шатри, беседки и др.

6. Училищен двор

- Максимално ограничаване на влизането на външни лица в сградата на училището чрез маркиране на зони за достъп на родители в двора и в близост до входа.
- Допускане на придружители на деца със СОП в училището при спазване на изискванията за физическа дистанция и дезинфекция.
- Разделяне на дворовете на зони за отделни паралелки.
- Провеждане на повече занятия навън.

- Провеждане на занятия извън училището, когато това е удобно, мястото е по-широко и по-безопасно и не е свързано с риск и много време за придвижване (напр. в помещения на читалището, което наблизко).

7. Недопускане на външни лица в дворовете и през почивните дни.

Комуникация. Учителска стая

- Ограничаване на близката комуникация между учители и на престоя им в учителската стая.
- По-голяма част от комуникацията се осъществява в електронна среда (по телефон, електронна поща, платформи и др.), а при необходимост от пряка комуникация се спазват изискванията на физическа дистанция и носене на защитни маски или шлем.
- Комуникация с родителите се осъществява предимно с електронни средства, а индивидуалните срещи и консултации се провеждат по предварителна уговорка и при спазване на изискванията на МЗ.
- Провеждане на родителски срещи, събрания на Обществения съвет, общи събрания и педагогически съвети в електронна среда, а при нужда от пряка комуникация в по-голямо помещение, което гарантира спазване на правилата на МЗ.

8. Физкултурен салон

- Използване на физкултурния салон само в месеците, когато не е възможно провеждане на часовете на открито и възможност за провеждане на часа и в други подходящи помещения в училището. При невъзможност, поради спецификата на сезона, във физкултурния салон се провеждат часовете само на един клас.

9. Библиотека

- Използване на ресурси от училищната библиотека с предварителна заявка онлайн.
- Да не влизат повече от двама ученици и да са на отстояние един от друг.

10. Закуски по Държавен фонд „Земеделие“

- Приемат се един път седмично.

11. Озониране и пречистване на въздуха

- Използване на бактерицидни лампи от затворен тип за дезинфекция на въздух, които могат да работят без прекъсване в присъствието на хора. Препоръчва се използваните от системите пури да не продуцират озон (ozon-free).
- Използване на устройства за пречистване на въздуха, които да унищожават вируси и бактерии, в т.ч. вируса на COVID-19.

Б. За подпомагане на комуникацията между съответната РЗИ и училището

- Предварително уточняване между училището и съответната РЗИ при съмнение или случай на COVID-19 в училището на имената, телефоните за връзка и електронните адреси на лицата за контакт в двете институции.
- Съвместно обсъждане и предоставяне от РЗИ за улеснение на училището на типови бланки, които да подпомогнат бързата и точна информация, която се изисква училището да подаде към РЗИ при съмнение или случай на COVID-19.
- Съвместно обсъждане и предоставяне от РЗИ за улеснение на училището на бланка с отметки за поредността от задължителни стъпки, които предприема училището при съмнение или случай на COVID-19, както и за отговорните лица.

В. За осъществяване на извънкласни и извънучилищни занимания по интереси

- Максимално ограничаване на наемането на външни лектори за дейностите, които може да се осигурят от учители в училището.
- Ограничаване на отдаването на училищната и/или спортната база под наем.

Г. За подпомагане на преминаване от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние:

- Създаване на групи за бърза комуникация (директори – РУО, учители – ръководство, учители – родители, учители – ученици).
- Определяне на различна продължителност на електронните уроци в зависимост от възрастта и уменията за саморегулация на учениците.

- Публикуване на училищния сайт и запознаване на учениците с брошурата с препоръки за безопасна работа в интернет https://sacp.government.bg/sites/default/files/SafeNet_DAZD2020.pdf, както и с *Правилата за безопасност на децата и учениците в компютърната мрежа* и с Препоръките относно безопасно провеждане на дистанционно обучение в онлайн среда.
- Разработване или споделяне чрез сайта на училището на ръководства за учители, ученици, родители за ОЕСР и на ресурси:
  - Ръководства с инструкции за ползване на платформата или платформите за обучение .
  - Ръководства за учители - линкове към електронните ресурси, записи на видеоуроци на учители, качени на сайта на училището, и т.н.
  - Ръководства за ученици - електронни ресурси, добри училищни практики за екипна работа и групови проекти на техни съученици, активно включване в процеса на обучение.
  - Ръководства за родители - електронни ресурси за проследяване на график, уроци с теми от учебното съдържание, обратна връзка /форум или друго.
  - Ръководства за дигитализация на учебното съдържание – посочени електронни ресурси, линкове към Националната електронна библиотека с ресурси и други електронни платформи, които предоставят безплатно учебно съдържание в интерактивен и иновативен модел.

Списък на заболявания при деца, при които се препоръчва различна от дневната форма на обучение, поради установен по-висок риск от COVID-19

Деца са податливи на инфекция с причинителя на COVID-19, но обикновено протичането при тях е безсимптомно или с по-леки симптоми в сравнение с възрастните. Според публикувани проучвания основните симптоми на COVID-19 при децата са висока температура, кашлица, диария и повръщане. Данните за децата като източници на разпространение на новия коронавирус са все още ограничени, като непрекъснато се натрупва все по-нова и нова информация, свързана с протичането на заболяването и неговите последици в детската възраст.

Предложеният списък със заболявания в детска възраст е ориентиран и същият ще бъде периодично актуализиран на базата на публикувани от водещи световни и европейски институции и организации достоверни медицински данни.

Като потенциално застрашени от тежко протичане на COVID-19 трябва да се имат предвид децата с компрометиран имунитет (с вроден или придобит имунен дефицит; с онкологични заболявания, особено след химио- и лъчетерапия; тези на лечение със системни кортикостероиди и цитостатици и т.н.). Вниманието трябва да е насочено и към децата със системни заболявания на съединителната тъкан, които са извън ремисия. Според публикувани проучвания основните симптоми на COVID-19 при децата са висока температура, кашлица, диария и повръщане, поради което при хронично болни деца с увреждане на дихателната и на гастроинтестиналната система рискът от възникване на усложнения след COVID-19 е реален. Важна е и групата на всички деца с хронични заболявания в тежка форма и декомпенсирано състояние, като те могат да обхващат различни органи и системи.

Предвид гореизложеното по преценка на лекуващия или проследяващия лекар форма на обучение, различна от дневната, може да се препоръча и за деца с други заболявания, които не са посочени в списъка.

От медицинска гледна точка препоръка/решение за провеждане на форма на обучение, различна от дневната, при деца с хронични заболявания трябва да се взема индивидуално за всяко дете от лекар специалист, провеждащ наблюдението на съответното дете, според тежестта и хода на протичане на конкретното заболяване, а при необходимост и след консултация с психолог. За целта е необходимо да се предостави в учебното заведение етапна епикриза от проследяващия лекар специалист за доказване на заболяването и текущия му статус с определяне риска от присъствено обучение и препоръка за провеждане на дистанционно обучение за конкретен период от време.

Имунология

Първични имунни дефицити при деца - над 200 вида.

Техният брой се променя всяка година.

Детска кардиология

1. Хемодинамично значими

Вродени сърдечни малформации (оперирани или неоперирани), които протичат със сърдечна недостатъчност (СН) или белодробна хипертония (БХ) и налагат прием на медикаменти:

- ВСМ с ляво-десен шънт
- цианотични ВСМ
- обструктивни ВСМ
- комплексни ВСМ

2. Болести на миокарда и перикарда (кардиомиопатии, миокардити), протичащи със СН

3. Ритъмно-проводни нарушения, налагащи медикаментозно лечение

4. Артериална хипертония - II степен

Болестите са много и изявата и значимостта е различна. Обединяващите пунктове са:

- сърдечна недостатъчност
- белодробна хипертония
- артериална хипоксемия (сатурация под 85%)
- риск от внезапна смърт
- коморбидност с органна увреда

Детска неврология

Хроничните болести в детската неврология са свързани с парези, дискоординационен синдром, умствена изостаналост и епилепсия - ДЦП, дегенеративни/заболявания на нервната система.

При тези заболявания няма имунен дефицит и при COVID-19 би следвало поведението към тях да бъде както досега - индивидуално обучение или дистанционна форма (при възможност).

Детска ревматология

1. Деца на кортикостероидна терапия в доза повече от 20 мг дневно или повече от 0,5 мг/кг/24 ч в период от повече от 4 седмици
2. Провеждане на пулс терапия с ендоксан в последните 6 месеца
3. Едновременно приемане на 2 или повече имunosупресивни медикамента

Хронични ендокринологични заболявания

1. Високостепенното затлъстяване с метаболитен синдром
2. Вродена надбъбречна хиперплазия сол-губеща форма и вирилизираща форма
3. Полиендокринопатии – автоимунни полиендокринни синдроми
4. Болест на Адисон
5. Новооткрити тиреотоксикози

Метаболитни и генетични заболявания

1. Метаболитни заболявания от интоксикационен или енергиен тип - органични ацидурии, дефекти на урейния цикъл, нарушения в обмяната на мастните киселини, митохондриални болести, левциноза
2. Малформативни синдроми, асоциирани с имунен дефицит - синдром на Di George, Nijmegen breakage синдром
3. Пациенти със синдром на Prader-Willi, които са с екстремно затлъстяване, тежка мускулна хипотония, нарушен глюкозен толеранс или сънна апнея
4. Мукополизахаридози

Детска нефрология и хемодиализа

1. Деца след бъбречна трансплантация
2. Деца с хронични гломерулопатии (нефротичен синдром, хроничен нефритен синдром, васкулити с бъбречно засягане и хемолитично-уремичен синдром на имunosупресивна терапия)

Детска гастроентерология

1. Болест на Крон
2. Улцерозен колит
3. Автоимунен хепатит
4. Деца на домашно парентерално хранене
5. Деца с трансплантиран черен дроб

Детска фтизиатрия

1. Всички деца с активна форма на туберкулоза, без бацилоодеяне - първите 2 месеца
2. Всички деца с активна форма на туберкулоза, с бацилоодеяне - до трайно обезбациляване
3. Деца с тежки форми на туберкулоза (туберкулозен менингит) до редуциране на неврологичната симптоматика и обезбациляване
4. Всички хематогенно-десиминирани форми - до нормализиране на рентгеноморфологичните промени и обезбациляване

Детска онкохематология

1. Всички злокачествени заболявания по време на активна химио- и/или лъчетерапия
2. Всички пациенти след трансплантация на хемопоеични стволови клетки (костен мозък)
3. Всички хематологични заболявания, на лечение с кортикостероиди и/или имunosупресивни медикаменти
4. Всички деца с хронични хемолитични анемии

Детска пулмология

1. Муковисцидоза
2. Тежка и неконтролирана бронхиална астма
3. Деца, предложени за белодробна трансплантация и деца с трансплантиран бял дроб
4. Вродени аномалии на дихателната система, протичащи с чести и тежки екзацербации
5. Деца с бронхиектазии с тежък клиничен ход на заболяването
6. Доказан тежък дефицит на алфа-1 антитрипсин
7. Тежки форми на фарингеална обструкция с клиника на сънна апнея
8. Всички хронични белодробни заболявания със значими промени във ФИД, хипоксемия, кислородозависимост

Детска гръдна хирургия

1. Деца след оперативни торакални интервенции

Детска офталмология

1. Неинфекциозен увеит, най-често асоцииран с ювенилен хроничен артрит

Отново напомняме, че основните противоепидемични мерки за предотвратяване възникването и разпространението на COVID-19 са честа хигиена на ръцете, почистване и дезинфекция на повърхности и предмети, редовно проветряване на помещенията, спазване на физическа дистанция от други хора, както и носене на защитни маски за лице. Същите следва да се прилагат както в училище, така и в работната среда и в обществото от останалите членове на домакинството, за да не се допусне заразяване и предаване на инфекцията от и към лицата от най-рисковите групи в обществото – възрастните и хората с придружаващи заболявания, вкл. деца, родители, близки, учители, роднини (баби и дядовци).

По отношение на родители/настойници с риск от тежко протичане на COVID-19 следва да се имат предвид следните придружаващи заболявания: захарен диабет, артериална хипертония, хронично белодробно заболяване, онкологични заболявания, както и всяко заболяване, водещо до компрометиране на имунитета или хронични заболявания в тежка форма и декомпенсирано състояние, като те могат да обхващат различни органи и системи.

В тези случаи препоръка за провеждане на дистанционна форма на обучение при дете на родител/настойник с хронично заболяване поради риск от тежко протичане при

родителя/настойника трябва да се издаде от проследяващия лекар специалист за конкретен период от време.

Препоръките съобразно посочените заболявания подлежат на периодична актуализация на базата на публикувани от водещи световни и европейски институции и организации достоверни медицински данни.

РАЗДЕЛ IV

ПЛАН ЗА СИГУРНОСТ ВЪВ ВРЪЗКА С ЧЛ. 23, АЛ. 1 ОТ ЗАКОНА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТЕРОРИЗМА И НАРЕДБА № 8121з-1225/27.09.2017 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. ОСНОВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Планът е изготвен и разработен във връзка с чл. 23, ал. 1 от закона за противодействие на тероризма /ЗПТ/ и Наредба 8121з-1225/27.09.2017г. и касае обекти, чиито собственици и ползватели разработват и прилагат мерки за противодействие на тероризма. Съгласно чл. 2 от наредбата план за сигурност разработват всички институции в предучилищното, училищното и висшето образование и детски ясли от по-ниска категория.

Прилагането на мерките за пресичане на терористична дейност и овладяване на последствията от терористични актове се осъществява в сложна обстановка, изискваща добра предварителна организация за реагиране, определена от следните основни фактори:

- затруднено управление вследствие изключителната неопределеност и липса на информация за параметрите на разрушенията, жертвите и риска за живота и здравето на хората;

- нарушени или силно затруднени комуникации в зоната на терористичния акт;

- наличието на паника и стрес сред намиращите се в зоната на инцидента лица;

- затруднено взаимодействие между структурите на ведомствата, изпълняващи задачи при пресичане на терористична дейност или овладяване на последствията от терористични актове;

- съкратени срокове за вземане на решения.

2. ЦЕЛ

Създаване на организация за оптимално изпълнение на задачите при овладяване на кризи, своевременно и непрекъснато ръководство и управление на силите и средствата при кризисни ситуации и бедствия и опазване живота и здравето на учениците и служителите.

Осигуряване на постоянна и адекватна защита на лицата на територията на Основно училище „Отец Паисий“ срещу терористична заплаха.

Осигуряване на комуникация и взаимодействие със структурите на ведомствата, изпълняващи задачи при пресичане на терористична дейност или овладяване на последствията от терористични актове.

Превенция чрез установяване и отстраняване на причините и условията способстващи извършване на терористичен акт.

3. ОБЩА ПРОГНОЗА ЗА ВЪЗНИКВАНЕ НА КРИЗИ, ВСЛЕДСТВИЕ НА ТЕРОРИСТИЧНА ДЕЙНОСТ.

Тероризмът е съзнателно създадено обществено явление, което си служи със заплаха посредством насилие или заплаха с насилие.

3.1. Тероризъм има винаги когато:

-извършителите са склонни към насилие или със същата важност към заплаха от насилие.

-дейността е замислена да намери далечни психологични отражения, надхвърлящи непосредствената цел или непосредствените жертви.

-Последствията от дейността са с голямо негативно икономическо въздействие.

-дейността се извършва от група, която не се идентифицира с конкретна държава.

-терористичните действия са предварително обмислени и детайлно планирани, като носят белезите на операцията, която отразява конкретните цели и мотиви на изпълнителите, отговаря на възможностите им и е предназначена за определена публика. тактическите прийоми за осъществяване на терористична дейност са в съответствие с поставените цели.

3.2. Вероятни терористични тактики, които могат да бъдат използвани от терористична група при извършване на терористичен акт:

-отвлечане.

-палеж на обект.

-взривяване на СВУ в обект.

-атака и превземане на обект.

-вземане на заложници.

-използване на специални оръжия /химическо или биологическо/.

-замърсяване на околната среда в или около обекта.

3.3. Специфични особености на обстановката и заплахите за средата в която се изпълняват задачите:

-емоционално въздействие, подбуждане на страх сред обществото и привличане вниманието на отделни граждани или групи от граждани към изповядваната от терористите кауза.

-човешки жертви и материални щети в обекта подложени на терористичен акт.

3.4. Използвани средства:

Използването на терористичните средства за поразяване могат да се дефинират в две групи:

-взривни устройства.

-средства за физическо и психологическо поразяване на много хора причиняващи значителни екологични щети.

3.5. Задължителни условия за изпълнение, които се спазват при въвеждането на плана в действие.

-да не се поставя в опасност живота и здравето на деца, взети за заложници от други граждани при извършване на терористичен акт.

-да не се поставя в опасност живота и здравето на служители, участващи в предотвратяването, ограничаването и прекратяването на терористичен акт.

-да се запази целостта и годността на обекта и съоръженията в него.

3.6. Оценка на риска и спецификата на реагирането на терористична дейност, дават основание действията да се дефинират в два основни варианта:

-действия при заплаха от извършване на терористични актове.

-действия по овладяване на кризи, възникнали в следствие на терористична дейност и ликвидирането на последствията от терористични актове.

4. ОБХВАТ НА ПЛАНА.

Настоящият план регламентира ситуацията, отговорностите, съвместните процедури и правила за действие на ОУ „Отец Паисий“ за овладяване на кризисна ситуация, предизвикана от терористична заплаха или извършен терористичен акт, както и прилагане на мерки за преодоляване на последствията за децата и учениците, педагогическия и непедagogически персонал и временно пребиваващи външни лица на територията на училището.

Планът създава организация за оповестяване, информиране, реагиране и управление на силите и средствата за предотвратяване и неутрализиране на терористични заплахи, както и за овладяване на ситуацията и ликвидиране на последствията при осъществен терористичен акт.

При възникване на терористичен акт на територията на обекта се изпълняват задачите предвидени в плановете за защита при бедствия.

II. МЕРКИ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТЕРОРИЗМА

1. Оценка на риска.

1.1. Степен на съществуващия риск.

а) Функционално предназначение на обекта: Сграда за обществено обслужване в областта на образованието – ОУ „Отец Паисий“; Основното предназначение на сградата е обучение, като ежедневно пътнито-потока е около 176 човека. В сградата има 20 бр. учители и 147 бр. ученици и непедagogически персонал, като събота и неделя са почивни дни.

б) Местоположение на обекта : гр. Кнежа, обл. Плевен

Стените и пода на сградата са изградени от тухлена зидария и Масивно строителство и е от ниска степен на пожароустойчивост. Отоплението е твърдо гориво. Електрооборудване-нормална пожарна опасност.

В помещенията на сградата има бюра, столове, шкафове, гардероби, компютърни конфигурации, канцеларски материали, инвентар и др.

Според степента на съществуващия риск се определя, като лесно уязвим обект от извършване на посегателство, със средна степен на риск.

2. Зони за сигурност.

В обекта са определени следните зони за сигурност:

- работна зона – обхваща вход/изход на сградата, където се осъществява контрол на влизащите и излизащи лица, както и класните стаи, кабинети, хранилища, физкултурен салон и др.

- външен район – обхваща вход/изход на външния двор, спортни площадки, места за игра и др.

3. Мерки и процедури за действие.

С цел недопускане на предпоставки за възникване на заплахи от терористичен действия в ОУ „Отец Паисий“ са взети следните мерки:

- инсталирана е СОТ –входове, канцеларии, столова и компютърни кабинети. Изградена е също така сигнално-охранителна система, която обхваща всички помещения, коридори, фойета на първи, втори, трети етаж на сградата.
- в извън работно време, в празнични и почивни дни всички врати са затворени и заключени а спиращите достъпа съоръжения са активирани.
- по пътищата за евакуация и над изхода са поставени евакуационни осветителни тела. Изхода за евакуация е вход/изхода на сградата.
- осъществява се надеждна охрана и пропускателен режим за регламентиран допуск и контрол на пребиваването на лица, превозни средства, товари и багажи в сградите и прилежащата територия на училището.
- изградена е система за видеонаблюдение.

- определен е служител за връзка по сигурността и отговорници за определени зони, със задължение за извършване на проверка за съмнителни вещи, багажи, лица и превозни средства, както и своевременно уведомяване на СДВР и съответното РУП.

- регламентиран е достъпа до помещенията и своевременното им заключване след тяхното използване.

- регламентиран е начина за обявяване на заплаха.

- организирани са действията за безопасна евакуация на застрашените помещения или сграда /съгласно Наредба №8121з-647/01.10.14г. за правилата и нормите за пожарна безопасност/.

- съвместно с органите на местната власт са определени безопасни места за временно настаняване на ученици и персонал след евакуацията им. Както следва: физкултурен салон, ученически стол;

- има пожаро-технически средства за първоначално гасене на пожари. По пътищата за евакуация и над изходите са поставени евакуационни осветителни тела. Противопожарните съоръжения и евакуационните пътища и изходи са обозначени със знаци.

4. Физическа защита на обекта.

Училището е осигурено с физическа охрана –невъоръжена охрана в работни и почивни дни с работно време.

Основните им задължения са в съответствие със заповед на директора, относно осигуряване на сигурността, обществения ред и пропускателния режим в училището.

4.1. Пропускателен режим в училището .

- осъществява се физическа охрана, видеонаблюдение и СОТ.

- влизането на външни лица, родители, изпълнители по договори за ремонти и доставка се извършва след потвърждение от лицето, което ще бъде посетено и след представяне на документ за самоличност, а при съмнение и физическа проверка на багажа. Посещенията се записват в специална книга. Посетителите се придружават от охраната до търсените от тях лица.

- не се приемат съмнителни и неадресирани пратки, писма и пакети и извършване на внимателна проверка на същите.

- извършване на щателна физическа проверка на обемистите пакети и багажи с оглед недопускането на общоопасни вещества и средства.

- недопускане в сградата на училището на посетители без проверена и потвърдена ангажираност, включително изпълнители по договори за ремонтни дейности.

5. Ред за оповестяване, информиране и реагиране.

При получаване на заплаха за извършване на терористичен акт или при осъществен такъв незабавно се уведомява дежурния на СДВР /съответното РУП/ и се подава сигнал на тел. 112. Уведомява се ръководството на учебното заведение и НКТЦ към ДАНС.

При получаване на сигнал.

- заплахата от полученото анонимно телефонно обаждане се приема като реална.
- своевременно се уведомяват служителите за връзка по сигурността и ръководителя на учебното заведение за сигнала.

При осъществен терористичен акт.

- директорът ръководи мероприятията по защита на хората/децата на територията на обекта.
- директорът организира, координира временното извеждане и предоставяне на неотложна помощ на пострадалите лица.
- организира се своевременно събиране на информация за жертви и материални щети.
- оказва се съдействие за информиране на хората/децата за предприетите ограничителни мерки и мерки за поведение и действие в зависимост от обстановката.

6. Достъп до обекта на външни лица.

Външни лица, които посещават сградата на ОУ „Отец Паисий“ се пропускат след потвърждение по телефона от приемащите директор / зам. директор / учители.

В случаите на извършване на строителни/ремонтни или други дейности в обекта от външни изпълнители се издава писмена заповед, в която се посочват пълните установъчни данни на фирмата и лицата, които ще работят на обекта / отговорник, три имена, тел. за връзка / и времето, през което ще извършват дейностите. Пропускането в обекта се осъществява от охранителя съгласно издадената заповед и само след проверка на документите за самоличност и съдържанието на внасяните материали.

7. Служител за връзка по сигурността.

Служителят за връзка по сигурността е длъжен да се запознае с реда за оповестяване, информиране и реагиране съгласно т. 4 от плана и при установяване на опасности и рискове за обекта да уведоми незабавно оперативния дежурен център на МВР.

Служителят за връзка по сигурността задължително провежда първоначален и периодичен /не по-малко от веднъж годишно/ инструктаж и обучение на служителите в обекта, като при инструктажа се:

-запознават с основните правила за действие при засичане на лица със съмнително поведение, които безцелно пребивават в обектите, извършват огледи за камери, излъчват видима нервност и възбуда и други белези на нетипично поведение.

-инструктират за действие при установяването на изоставен багаж – чанти, куфари, пакети и др.

-инструктират за недопускане на събирането на голям брой посетители в малките помещения.

-инструктират за повишено внимание при получаване на пратки, пораждащи съмнение за наличие на забравени вещества или предмети, или на пратки с неизвестни податели.

-запознават с начините за оповестяване, информиране и реагиране при извършен терористичен акт.

-провеждат симулативни тренировки и учения за противодействие на тероризма не по малко от веднъж на шест месеца, което се отразява в протокол.

За служител за връзка по сигурността на сградата на ОУ „Отец Паисий“ се определя Пламен Петров Савчев-старши учител, телефон за връзка 0876580827.

Освен това следва да се знае, че бедствено/извънредно положение се обявява:

- със заповед на кмета на общината, когато то обхваща цялата или част от територията на общината
- със заповед на областния управител, когато то обхваща цялата или част от територията на областта
- с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на вътрешните

Приложение 1

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СЛУЖИТЕЛЯ ЗА ВРЪЗКА ПО СИГУРНОСТТА:

1. При отправена заплаха или извършване на терористичен акт незабавно информира:

- Дежурния на съответното РУП;
- Дежурния в НКТЦ на ДАНС;
- Директора на учебното заведение;

2. Провежда първоначален и периодични /не по-малко от веднъж годишно/ инструктажи и обучение на служителите в обекта, като при инструктажа се:

- запознават с основните правила за действие при засичане на лица със съмнително поведение, които безцелно пребивават в обекта, извършват оглед за камери, излъчват видима нервност и възбуда и други белези на нетипично поведение;

- инструктират за действие при установяване на изоставен багаж – чанти, куфари, пакети и др.

- инструктират за недопускане на събирането на голям брой посетители в малки помещения;

- инструктират за повишено внимание при получаване на пратки, пораждащи съмнение за наличие на забранени вещества или предмети, или на пратки от неизвестни податели;

- запознават с наличните за оповестяване, информирание и реагиране при извършен терористичен акт;

- провеждат симулативни тренировки и учения за противодействие на тероризма не по-малко от веднъж на шест месеца, което се отразява в протокол

Приложение 2

ПРОТОКОЛ

за проведени симулативни тренировки и учения, съгласно изискванията на Закона за противодействие на тероризма и Наредба № 8121з-1225/27.05.2017 г. за

видовете обекти по чл. 23, ал. 1 от ЗПТ, чиито собственици и ползватели разработват и прилагат мерки за противодействие на тероризма, минималните изисквания към тези мерки и реда за упражняване на контрол от служителите на ....., работещи в сградата, находяща се на адрес: .....

Протоколът от проведената симулативна тренировка /учение/ се изготвя след завършване на занятието и следва да съдържа конкретни атрибути:

- 1.Дата и време на провеждане /ден и час/
- 2.Кратко описание на симулативната тренировка /учение/
- 3.Начин на обявяване на учебната ситуация
- 4.Място на възникване на учебната ситуация
- 5.Начин на оповестяване на конкретната учебната ситуация
- 6.Сборна точка /при необходимост/
- 7.Продължителност на реагирането /от обявяването до излизане и на последния човек от сградата, ако има евакуация/
- 8.Констатации на възникнали проблеми
- 9.Необходимост от предприемане на допълнителни административни, организационни и технически превантивни мерки за отстраняване на проблемите
- 10.Дата на съставяне, изготвил, име и фамилия на служителя за връзка по сигурността, подпис, печат, рег. номер на документа
- 12.Участвали в тренировката – имена, длъжности и подписи

Забележка:

Преди провеждане на симулативна тренировка /учение/ по преценка на ръководителя на обекта могат да бъдат поканени представители на съответното РУП и/или ДАНС.

Приложение 3

ПРОТОКОЛ

за първоначален/периодичен инструктаж и обучение на служителите в съответния обект, съгласно изискванията на Закона за противодействие на

тероризма и Наредба № 8121з-1225/27.05.2017 г. за видовете обекти по чл. 23, ал. 1 от ЗПТ, на служителите на ....., работещи в сградата, находяща се на адрес: .....

Протоколът за първоначален/периодичен инструктаж се изготвя след направата на инструктажа и следва да съдържа конкретни атрибути:

- 1.Дата и време на провеждане /ден и час/
- 2.Място на провеждане
- 3.Дата на съставяне, изготвил, име и фамилия на служителя за връзка по сигурността, подпис, печат, рег. номер на документа
- 4.Участвали в инструктажа – имена, длъжности и подписи

Забележка:

По време на инструктажа, провеждащият го запознава служителите с правилата за поведение при заплаха от терористичен акт /Приложение 4/.

ПРАВИЛА ЗА ПОВЕДЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В ОБЕКТИТЕ ПРИ ЗАПЛАХА ОТ ТЕРОРИСТИЧЕН АКТ

I. Действие при установяване на изоставен багаж – чанти, куфари, пакети и др. или при получаване на пратка, пораждаща съмнение за наличие на забранени вещества или предмети /пратка, притежаваща неспецифичен мирис, издаваща нехарактерен шум, светлини или съдържаща непознати вещества/.

1. Служителят открил пакет или предмет с неизвестно съдържание, пораждащо съмнение, че е заложено самоделно взривно устройство в обекта незабавно подава сигнал на тел. 112 и информира служителя за връзка по сигурността и охраната.
2. Служителят за връзка по сигурността, незабавно информира директора на обекта и кмета на района.
3. Охранителя отцепва района на местопроизшествието на безопасно разстояние и с лента за обезопасяване огражда заложеното взривно устройство /приема се за безопасно разстояние не по малко от 50м в радиус/
4. Не се допускат каквито и да е било действия върху заложеното взривно устройство.
5. Не се допуска изземване, разпиляване или унищожаване на заложеното взривно устройство, предмети и вещи, намиращи се около него.
6. Не се допускат опити за обезвреждане на заложеното взривно устройство и оглед до пристигането на специализираните служби от МВР.
7. Служителят за връзка по сигурността без паника евакуира децата, учениците, служителите и външните лица, намиращи се в обекта по проверени и безопасни пътища.
8. Охранителят установява всички лица /служители, външни посетители/, които са били в общинския обект.
9. След пристигане на специализираните служби на МВР служителят за връзка по сигурността и дежурният охранител оказват съдействие за провеждане на необходимите оперативно-издирвателни мероприятия.
10. След приключване дейността на специализираните служби на МВР, същите изготвят и предоставят протокол за извършена проверка на сградата и указания за допълнителни мерки за сигурност. Съгласно тези указания ръководителят на обекта може да издаде заповед за 24 часово напускане на сградата или за възстановяване на нормалния ритъм на работа.

При съмнения или получаване на данни, че лице носи със себе си взривно устройство в куфар, чанта, пакет, плик и т.н. и има намерение да прави или е отправил заплахи за взривяване към хора и обекти, действията са следните:

- Не се осъществява /в никакъв случай/ пряк контакт с лицето /опит за задържане или отнемане на взривното устройство/.

- Събира се визуална информация за лицето и неговото обкръжение.

- Подава се информация на тел. 112 или на специализираните служби на МВР, изчакват се и се действа по техни указания.

II. Действия при анонимен сигнал за поставено взривно устройство /бомба/ в общински обект.

1. При злоумишлено анонимно телефонно обаждане за наличие на взривно устройство /бомба/ в сградата, приемащият информацията запазва спокойствие, без да прекъсва обаждането и задължително активира записващо устройство /ако има налично такова/. След приключване на разговора, телефонът се оставя отворен и незабавно се подава информацията на тел. 112.

2. Служителят, приел съобщението за поставено взривно устройство в помещение на обекта прави всичко възможно за удължаването на времетраенето на разговора, задава колкото се може повече въпроси, за да може в последствие да се установи сериозността на заплахата, евентуалното място и телефона от който е направено обаждането. Могат да се задават въпроси като: С кого говоря? Как да разбера, че не се шегувате? Защо избрахте точно мен? И т.н.

3. Служителят задължително записва точното време, дата, когато е прието обаждането. При липса на записващо устройство служителят записва и какво точно е произнесено, какви заплахи са отправени и какви инструкции са дадени от извършителя. Служителят приел съобщението трябва да запомни дали лицето говори с акцент, местен диалект и има ли затруднения в говора.

4. След приключване на разговора и подаване на информацията на тел. 112, служителят приел съобщението незабавно уведомява служителят за връзка по сигурността и охраната на обекта. Служителят за връзка по сигурността уведомява ръководителя на обекта специализираните органи на МВР. Ръководителят на обекта уведомява кмета на района.

5. След пристигане, служителите от МВР извършват проверка на помещенията за наличие на взривно устройство в присъствието на служителя за връзка по сигурността. След приключване на проверката органите на МВР изготвят констативен протокол в два екземпляра по образец, който се подписва от ръководителя на полицейския екип и служителя за връзка по сигурността.

6. В зависимост от ситуацията ръководителят на обекта може да издаде заповед за 24 часово напускане на сградата или за възстановяване на нормалния ритъм на работа.

III. Действия при въоръжено нападение на общински обект и задържане на хора за заложници.

1. Незабавно по възможност се подава информацията на тел. 112 и се уведомяват органите на МВР, информират се служителите за връзка по сигурността, ръководителят на обекта или кмета на Община Кнежа.

2. Целесъобразно е да се направи самооценка, като всеки погледне на себе си като на възможна цел на терористите. Да се оценят от същия ъгъл и другите заложници. Често е важно не кой сте, а кого представлявате. Ако похитителите решат да демонстрират твърдост те могат да елиминират някой заложник, като обикновено избират жертви измежду най-важните личности.

3. Не се влиза в преговори или в никакви разговори с извършителите по собствена инициатива и не се използват действия, които могат да провокират нападателите да използват оръжие.

4. Ако сте взети за заложници от терористи приемоте тактиката на пасивното съпротивление:

-Изпълняват се указанията на терористите /самостоятелно се определя, кой от терористите е лидера и кой е най-опасен/.

-Не се оказва съпротива, ако поискат вашите вещи, дава им се каквото поискат.

-Да не се забравя-терористите не трябва да се гледат в очите.

-Не се правят резки движения и не се повишава тон.

-Не се реагира на провокации.

-При стрелба, се ляга на пода и по възможност да се прикрива зад предмети /седалки, бюра, сандъци и др./, не се тича.

5. При наличие на близък контакт с похитителите, трябва да се говори само за себе си и семейството си. Постарайте се да създадете у тях представа за себе си, като за обикновен човек. Тогава е по-вероятно и терористите да се отнесат по-добре с вас.

6. Не трябва да се обсъжда и разгласява каквато и да било информация, която служителите притежават.

7. В никакъв случай не се говори за политика. Ако може да се симулира болестно състояние и относително дълга да се имитират негови пристъпи, има шанс заложниците да бъдат освободени в хода на преговорите, още преди инцидента да приключи. Заложниците следва да ангажират мозъка си с никакви мисловни занимания, за да не са спохождани от лоши мисли.

8. Да не се изпада в паника и да не се предприемат импулсивни постъпки.

9. Да не се демонстрира служебно и материално благополучие. Ако похитителите открият, че някой от заложниците е от /силните и богатите на деня/, могат да приложат към него особено остри методи на терор, унижение и шантаж.

10. Да не се привлича вниманието, поради това, че похитителите непрекъснато търсят онези, които са готови да окажат съпротива и обикновено ги елиминират.

11. Да се следят действията на терористите внимателно, но не натрапчиво.

12. При разпит, от страна на терористите, да се заеме проста, логична позиция и заложниците да се придържат към нея. Заложниците трябва да са учтиви и да съдържат темперамента си. Да отговарят кратко, да говорят свободно на незначителни теми, но да бъдат предпазливи, когато разговорът се обърне към по-важни неща.

13. Ако някой от заложниците е принуден да представи терористичните искания в писмен вид или на запис, трябва да се прави само това, което е наредено от терористите.

14. Да се използва всяка реална и разумна възможност за бягство. По този начин може да се окаже неоценима помощ на силите за борба с тероризма, като се разкаже за видяното.

15. В случай на опит за спасяване от страна на силите на МВР:

- Заложниците трябва да легнат на пода, не трябва да се движат, освен по изричната инструкция на спасителните сили. При никакви обстоятелства заложниците не трябва да се опитват да помагат на спасителните сили. Трябва да останат на място без оръжие или нещо, което може да бъде възприето като оръжие.

- Заложниците трябва да са тихи и да не привличат вниманието на похитителите.

- Заложниците трябва да очакват инструкции.

- Спасителните сили първоначално ще се отнесат към заложниците, като към терористите, докато със сигурност не определят всеки един от заложниците, като приятел или враг. Това се прави за безопасността на всички. Заложниците следва да оказват съдействие, дори и ако първоначално са им поставени белезници или са вързани. Най-важното при всяка една подобна ситуация е да не се изпада в паника, заложниците трябва да се опитат да поемат контрол над собствениците си емоции, което ще помогне да се овладее ситуацията, и най-важното да спасят живота си и този на близките.

16. При използване на оръжие.

- Още при първият изстрел основната задача на заложниците е да залегнат или да се снишат, колкото може по-ниско на пода. Мястото до прозорец е най-добро.

- В началото на активната фаза на операцията на специализираните части, по мегафон ще прозвучи командата „Залегни“. В първите секунди на съпротивата терористите обикновено остават на крака и стават мишена на специалните части за борба с тероризма.

- Заложниците трябва да запазят заетото положение до крайното спиране на стрелбата. В този момент специалните части, извършващи операцията, са крайно възбудени.

- Водени от инстинктите, отработени в тренировки, те могат да открият огън по всеки, който мръдне или извика.

- Най-често освобождаването на заложници започва с хвърлянето на шумови гранати. От тях не само терористите, но и похитените временно изпадат в шок.

-След прекратяване на стрелбата по команда на ръководителя на операцията трябва бързо и без паника да се напусне помещението през посочения изход. Да се реагира само на дадените указания и команди.

ВАЖНО!!!

1. Всички служители /ОУ „Отец Паисий“/ изпълняват стриктно указанията на специализираните части.

№	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ		
	Стационарен телефон/факс	Мобилен телефон	E-mail
1	МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ		
	НАЦИОНАЛЕН КОНТРАТЕРОРИСТИЧЕН ЦЕНТЪР /ДАНС/		
2	02/ 814 70 70		signals.nctc@dans.bg
3	НАЦИОНАЛЕН ОПЕРАТИВЕН ЦЕНТЪР В ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ПБЗН“		
	02/982 11 60; 02/982 11 61		fscp-noc@mvr.bg
4	ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ		

2. При необходимост от евакуация служителите, децата, учениците и посетителите на обекта се събират на/при плаца пред актовата зала след което се извършва проверка по списък, за да се установи дали няма останали или пострадали в обекта.